

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetés! díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Gyűlések a Köztelken.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Köztelek palotájában tartandó legközelebbi ülések sorrendje a következő:

Az OMGE. igazgató-választmánya, ugysis, mint a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége“ végrehajtó-bizottságának **III-ik ülése november hó 27-én, azaz: szombaton d. e. 10 órákor.**

Az OMGE **évi rendes közgyűlése** november hó 27-én d. u. 4 órákor; ezt követően d. u. 5 órákor **Lukács Béla, v. b. t. t., a párisi kiállítás magyar osztályának kormánybiztosa** előadást tart a **párisi kiállításról.**

A „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségé“nek **I. nagygyűlése** november hó 28-án, **vasárnap d. e. 10 órákor.**

Értesítés.

A folyó évi december hó 11., 12. és 13-ára kitűzött **hizott állat-vásár** megtartása — a csekély számú bejelentések folytán — **jövő évi április hó 2., 3. és 4-re halasztott el.**

Tisztelettel felkérjük a hízalással foglalkozó gazdatársakat, hogy a jövő év április 2., 3. és 4-én rendezendő díjazással és próbavágatással egybekötött hizott állatvásárra előkészületeiket megtenni s azon lehetőleg nagy számban résztvenni sziveskedjenek.

A vásárra hizott szarvasmarha, sertés, juh és hizott baromfi hozható.

Rendező-bizottság.

Munkástörvény.

A folyó évi nagyobb szabású aratási sztrájk végre egy elhatározó lépésre készítette a földmivvelésügyi minisztert, a midőn a munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslatot benyújtotta a képviselőházhoz. Már a parasztszociális mozgalmak első erélyesebb jelentkezésekor gazdakörökben felhangzott a kívánság, hogy a munkaadók és munkások közötti jogviszony új alapon a módosult igényeknek megfelelőleg és mielőbb törvényhozásilag szabályoztassék. De ezen kívánsággal kapcsolatosan több egyéb követelmény is támadt, mint a cselédtörvény revíziója, a munkások baleset és betegség esetén való segélyezése, a munkásbiztosítás kérdése, de legfőként a parasztszociálisztikus mozgalmak kuforrása: az **agrárválság megszüntetése.**

Azok az ellentétek, amelyek munkaadó és munkás között idők folyamán felhalmozódtak, első sorban az agrár válságra vihetők vissza, amelyet csak fokozott az utolsó néhány év silány termése. Az egész természetes jelenség, a közzgazdasági élet minden terén, hogy amidőn a termelők helyzete rosszabbodik, ez visszahatással van az ezen termeléssel összefüggő érdekkörökre is és elsősorban a termelésnél segédkező munkásokra. Csökkent a gazda jövedelme, csökkent termékszertüleg a munkás keresete is. Hogyha talán ezen csökkenés a munkásra nézve nem állt arányban, a termelő jövedelmének csökkenésével, ez a rendezetlen jogviszonyokban találja magyarázatát. Mezőgazdasági munkás törvényhozásunk nincsen; de nem is volt eddig

reá szükség, amíg a gazda és munkás közötti pátriarkális viszonyt a modern pénzgazdálkodás meg nem szüntette.

A változott közzgazdasági viszonyok új jogszabályozást igényeltek s ez meg is történt mindenütt másutt, csakis nálunk késett idáig. Az első lépés ezen új jogviszony szabályozására megtörtént a munkásokról szóló törvényjavaslat benyújtásával. Ez, mint azt a földmivvelésügyi miniszter is kilátásba helyezi, csak első szeme annak a láncznak, amely a mezőgazdasági munkás törvényhozás egy egészét kiépíti, valamint amely az agrárválság megszüntetését célozza.

Az új törvényjavaslat célja, amint ezt címe is kifejezi, a munkaadó és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozása. Ezzel szemben a gazdaközönség két irányban állította fel követelményeit.

Az új törvénynek gondoskodnia kell arról, hogy a munkaadó és munkás között egykönnyen differenciák elő ne álljanak, amit elérhetnek a szociális igazgatások korlátozása és előrelátó törvényes intézkedésekkel, amelyek a differenciának keletkezését megelőzik.

A második követelmény az új törvényvel szemben az, hogy a mégis előálló nézeteltérések közzgazgatási uton és gyorsan nyerjenek elintézés, ugy a gazda mint a munkás szempontjából.

Az előttünk fekvő törvényjavaslatot ezen szempontból fogjuk elbírálni. Az új törvényjavaslat hatvanötödik és hatvanhatodik szakaszai foglalkoznak a szociális igazgatásokkal. Ezen szakaszok mindenre kiterjedő figyelemmel tényleg a sztrájkyszerű mozgalmakat meg fogják gátolni, amennyiben az ily mozgalmak

T. GZ.

Mindennemü takarmány fűmagot, különösen

 magyar luczernát

legelőnyösebb áron veszünk. Kérünk hű mintákat, melyekre árajánlattal szolgálunk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Mai számunk 24 oldal.

kezdeményezőit, vezetőit szigorúan büntetik. Ezen intézkedésre sürgős szükség volt annál is inkább, mert az ily bujtogatók és izgatókkal szemben a gazda eddig teljesen tehetetlen volt, — sőt hogy sürgős munka esetén magának azok jóakarátát biztosítsa s munkáját idejében jól elvégeztethesse, még különös kedvezményekkel volt kénytelen lekötelezni a mozgalmak vezéreit.

A két szakasz intézkedése — mint említém — mindenre kiterjed, csakis egyet mellőz. Bünteti azt, aki a munkást szerződéshez ösztönzi, aki a szerződészeket földicséri, aki a munkások sok közt pénzt gyűjt, aki szerződött munkásokkal összejövetelt tart, ily összejövetel céljaira helyiséget ad, vagy az összejövetelben részt vesz, aki ily összebeszélésekre vagy részvételre valakit fenyegetéssel veszen rá vagy tetteleg is bántalmaz stb. stb., de nem bünteti azt, aki mindezen vétségeket a sajtó útján követi el, a ki a munkások között lázító iratokat oszt ki; már pedig nemcsak szóval terjed az ige, hanem írásban is. S bizonynyal épp a földmivelségi kormányzat előtt ismeretesek azok a sajtótermékek, a melyek a társadalmi rend elleni izgatással telve 100,000 számra ingyen dobatnak szét a munkások között, hogy azokat elkábítsák, megingassák, s azután saját céljaikra kihasználhassák.

E törvény félig sem éri el célját, ha ezen sajtótermékek gyártóit és terjesztőit éppoly szigorral nem büntetik, mint a kik szóval követik el a hasonló vétségeket. Semmi esetre sem volna azonban kívánatos, ha ezen törvény intézkedéseinek ürügye alatt a munkások

szabad gyülekezési joga korlátozhatnák, sőt mint annak többször és nyomatékkal adtunk kifejezést, nagyon kívánatos is volna, hogy épp a sztrájkoló vidékeken munkások körök létesítése engedélyeztessék, bármilyen szigorú felügyelet, ellenőrzés mellett, mert mindig jobb, ha egy nyílt ellenséggel van dolgunk, ha az ellenség mozdulatait megfigyelhetjük, mintha az alattomban dolgozik és a jámbor hívőkben azt a vélelmét kelti, hogy a Sipkaszorosban minden csendes.

Ha az izgatók és bujtogatók munkája meggátoltatik, akkor a törvényjavaslat részben teljesíti ezt a követelményt, a melyet az első kivánalomból folyólag hozzá fűztünk.

De hogy a differenciák a minimumra csökkentessenek, nem elégséges csak az izgatók és bujtogatók munkájának a meggátolása, hanem a kötendő szerződésben a munkaadók és munkás között előállható minden jogviszony precizizálásával előre kell látni a törvényjavaslatban, hogy minden keletkező nézeteltérést ezen intézkedésekkel mintegy megelőzzünk és lehetetlenné tegyünk. S dicséretére legyen mondva a benyújtott törvényjavaslatnak, az ezen követelménynek teljesen megfelel.

A munkások igazolványát kötelesek szerezni, ami reméljük nem marad éppugy írott malaszt, mint az maradt a cselédtörvény intézkedéseiből folyólag. Csakis munkás-igazolvánnyal ellátott munkások szerződhetők és vehetők föl, a már elszerződött munkás igazolványába a szerződés bejegyeztetik, ez azután megátolja azt, hogy a munkás más helyre is elszegődhessék.

Az új törvényjavaslat első része a

munkásszerződésekről, a második része pedig a munkásokról szól.

A munkásszerződések mindenkor a községi elöljáróság előtt kötendők. Az aratási munkára kötött szerződésekben a termények neme, a terület nagysága hozzávetőlegesen megjelölendő, valamint megjelölendő azon vetéstáblák is, melyeket a munkaadó hozzá tartozóival cselédeivel vagy a napszámosokkal óhajt learatni.

Legfontosabb rendelkezést azonban a tizedik szakasz tartalmazza, amely arról intézkedik, hogy amennyiben a szerződő felek az aratási, hordási, cséplési, nyomtatási munkabért nem kizárólag készpénzben, vagy meghatározott terménymennyiségben állapítják meg, — hanem a remélt termés bizonyos hányadrészében, akkor a szerződésben a munkabér készpénzben is megállapítandó, — vagy a minőség megállapítása mellett suly szerint is meghatározandó azon legkisebb terménymennyiség, melyet a munkaadó a munkásnak az esetben is tartozik kiszolgáltatni, ha a szerződésben meghatározott megegyezés szerint a terményből annyi nem is esnek.

Ugyancsak pénzértékben rendeli kifejezni a napi élelmezés értékét is. A törvényjavaslatnak ezen intézkedése igen sok veszélyt előz meg, mert hisz épp az aratási szerződések ezen része körül támadt a legtöbb nézeteltérés, a munkaadó és munkás között.

A tizedik szakasz ezen intézkedésével teljesen elejét veszi bármelyes viszálykodásnak is vagy amennyiben az mégis előállana, ugy a közigazgatási hatóságoknak igen megkönnyíti az álláspontját és lehetővé teszi a gyors intézkedést.

TÁRCZA

Kulturnövényeink történetéből.

I.

Az elmúlt millenniumi év felelevenítette a magyar nemzet ezeréves történetét. Lelekedést meríthetett belőle a jelen élő nemzedék és felbuzdulhatott a komoly munka folytatására.

A millennium kapcsán felvetették honfoglaló őseink kulturállapotát, műveltségét, természetrajzi ismeretét stb.

A honfoglaló ősök kora élénk kutatás tárgyává vált nálunk. Nemrégiben számolt be a magyar tudományos akadémia előtt egyik korán elhunyt nyelvudósunk Volf György, a honfoglaló ősök műveltségéről.

Becsés tanulmányt bocsátott közre dr. Horváth Géza a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésén a honfoglaló ősök természetrajzi ismereteiről s ennek kapcsán érdekes polémia fejlődött ki a régi magyarok állat-, növény- és ásványtani ismereteiről.

Midőn így visszapillantunk a rég elmúlt időkre, elibénk áll az a gondolat, vajjon mi-féle gazdálkodás folyhatott ezen a földön abban az időben, amikor őseink hazát keresni indultak? Miből éltek? Mit ettek? Mit ittak? Miből állt mindennapi kenyerük? Mi-féle növényeket termesztettek akkori-ban?

Vessünk rövid pillantást az ezer év előtti kulturnövényekre. Milyen kulturnövényeket ismertek ezen a tájon ezer évvel ezelőtt?

Ez a kérdés első sorban a nyelvészet és a történelem körébe visz bennünket s a kutatás eredménye csak valószínűségeken alapszik.

Ha tehát nem is tudjuk teljes határozottsággal elé varázsolni az ezer év előtti kulturállapotot, több-kevesebb bizonyossággal mégis következtethetünk az akkori időkre.

A népek első foglalkozása a vadászat, a halászat és a pásztor élet volt s csak utóbb fogtak földmivéléshez. De azért akkor sem éltek csupán csak hussal (— annyira még sem ragadozó természetű az ember —), hanem a növényi részek is fontos szerepet játszhattak táplálkozásukban. Fűszerre is volt szükségök. A vadon termő növények magja, az erdei fák és cserjék gyümölcse magától kínálkozott tápláléknak. S ettől a kipergett magvak elvetéséhez már csak egy lépés kellett. Így indult meg a növények termelése.

Legfontosabb kulturnövényeinket vad állapotban nem találták sehol, hanem csak kultivált állapotban; ezeket a mennyire csak vizsgálta tudunk menni a történelemben, már mint termesztett növényeket találjuk.

Midőn azt a kérdést vetjük fel, hogy mi-féle kulturnövények léteztek itt a honfoglalás idejében? a kulturnövények történetét kell lapozgatnunk s onnan kell az őseinkre vonatkozó adatokat ki keresnünk, mert őseink nem hagytak ránk írott emlékeket. Pedig a kulturnövények történetét és ősi hazáját kipuhatolni, nem olyan könnyű dolog.

Humboldt mondotta 1807-ben, hogy az ember leghasznosabb növényeinek, a melyek a legtávolabbi eső korok óta követik, eredete,

azaz első hazája éppoly megfejthetetlen titok, mint valamennyi háziállat hazája.

Nem tudjuk, hogy a buza, árpa, zab és rozs mely vidéken termett önként. A kukoricát sohasem találták vad állapotban. A burgonyánál ugyanazzal a jelenséggel találkozunk.

Ha kulturnövényeink és háziállataink ősi hazáját, a gazdálkodás ősi formáját kutatjuk, ugy első sorban a keleti népek felé kell fordulnunk. Kelet volt a mi őshazánk, onnan jöttek őseink. Kelet a kultura bölcsője, onnan származik a kulturnövények és házi állatok nagy része.

A földmivélés eredetét Ázsiában kell keresni. A gazdálkodás ősrégi volt Kinában, Kelet-Indiában és Egyiptomban.

Amint a népvándorlás alkalmával a népek az Aral-tó tulsó partjától Óseurópa erdeibe vándoroltak, hosszú utjukban szüneteket tartottak, melyek alatt a földmivélést is elkezdték a legkezdetlegesebb formában. Amint újból fölébredt bennök a vándorlás vágya, abbahagyták a nehéz, terhes földmivélést, mely minden pásztor nép szemében gyűlöletes volt s magukkal csak ezen munka általános ismeretét vitték. Az eke csak egy megfelelőleg görbült botból állt, amilyent az erdőben találtak. Az összetett eke különböző részeit csak később találták ki.

Az akkor termesztett növények — Hehn szerint — a köles, a répa és a disznóbab lehettek; az utóbbi kettő igen régi és közös névvel elátott termény volt. Ezek termelése Ázsiában talán megelőzte a földmivélést.

A hüvelyesek ehető magjaikkal már a pásztor népeknek is feltűntek s a többi füvek

A h
lag sok
kizsákm
Azt mon
munkabé
szesz
megvált
fizetni, a
életmi, é
közzeikéi
kijelölt
soknak a
az előle
tosítási
tilos.

A t
vel a J
tünik, a
ez az uz
végre tel

A
masztott
a munka
igazgatás
igazgatás
tézése bi

Az
ménynek
A törvén
a közigaz
intézkedé
minden e
per eseté
Sőt továb
a törvén
mely a f
föhatalm
hatóság i
ségekben
gessége
meg van.

között mag
Ezek felis
szűkebb há

Talár
gabonafélé
ben a leg
hogy a k
belőle a sz
kalászból a
azután össz

Általá
Gusztáv —
voltak, álla
a szántás-v

Ha m
honfoglaló
tekinteni,
figyelembe,
magyarok
lés van és
főfoglalkoz
don is —
hogy az m
méltatandó
szerszámm
nált készül
meg s tal
módon tör
zsot, hajdi
terményét
tekintelbe
vezőbb fel
szomszédss
mivélés vi

*) We

A harminczkettedik szakasz hasonlólag sok félreértést és a munkások eddigi kizsákmányolását hivatott megszüntetni. Azt mondja a szakasz, hogy a munkások munkabérért és élelmezési járandóságát, szeszés italokkal részben vagy egészben megváltani, bárminemű utalvánnyal fizetni, a munkásokat arra kötelezni, hogy élelmi, élvezeti, ruházati cikkeiket, eszközöiket a munkaadónál, vagy az által kijelölt egyénnél bevásárolják, a munkásoknak adott előleg után kamatot szedni, az előlegről váltót venni, a termés biztosítási díját a munkás béréből levonni tilos.

A törvényjavaslat ezen intézkedéseivel a *Jancsi bankók* korszaka végleg leűnik, amint legfőbb ideje is már, hogy ez az uzsoránál is piszkosabb visszaélés végre teljesen megszüntetessék.

A törvényjavaslatl szemben támasztott második gazdai követelmény, hogy a munkaadó és munkás közötti perek közgazgatási utra tereltesse, a közgazgatásnál az ily pereknek gyors elintézése biztosítsák.

Az új törvényjavaslat ezen követelménynek is minden tekintetben megfelel. A törvényjavaslat végrehajtása egészében a közgazgatás kezében van, s egyúttal intézkedést is tartalmaz arra nézve, hogy minden ezen törvény intézkedéséből folyó per esetén az soronkívül intéztessék el. Sőt továbbmenve, igen fontos intézkedése a törvénynek a hetvenötödik szakasz, a mely a földmivélsügyi m. kir. minisztert fölhatalmazza arra, hogy a közgazgatási hatóság indokolt fölterjesztésére oly községekben, a melyekben annak szükségessége mutatkozik és a képesség is meg van, az elsőfoku hatóságokat a jelen

törvény alapján megillető hatáskör egyes tüzetesen megállapítandó részeit a községi előjáróságokra átruházhassa és a helyi viszonyokhoz és szükséghez képest a szerződéskötés jogával a törvényhatósági bizottság, a közigazgatási bizottság, a járási, vagy törvényhatósági mezőgazdasági bizottság egyes arra önként vállalkozó tagjait vagy az előjáróság egyes tagjait megbízhassa.

A törvény ezen intézkedése által eleje van véve annak, hogy differenciák felmerülése esetén akár a munkaadó, akár a munkás a távolfekvő elsőfoku hatósághoz legyen kénytelen fordulni, vagy hogy szerződéskötés esetén is esetleg távolabb eső községi jegyzőséget legyenek kénytelenek fölkeresni. Egyszóval: az ügyek gyors lebonyolítását a jelen törvényjavaslat előmozdítja, de gondoskodik a törvényjavaslat hetvenkettedik szakasza arról is, hogy ezen törvényjavaslatból folyó perek a végtelenig húzhatók ne legyenek, amennyiben kimondja, hogy két érdemben egybehangzó határozat ellen felebbezésnek helye nincs és hogy a sértett fél akkor sem felebbezhet, ha a másodfoku hatóság az elsőfoku hatóság által kiszabott büntetést súlyosbította, valamint a vádlott sem felebbezhet, ha a másodfoku hatóság az ő büntetését enyhítette.

Ez alól csak a 100 koronát meghaladó kártérítési ügyek vétetnek ki, valamint azon szerződések, melyek nem ezen törvényjavaslatban körülírt eljárások betartásával kötöttek.

Szigoru intézkedéseket tartalmaz a törvényjavaslat a munka megtagadása eseteire, amennyiben a munka megtagadásának minden igazolt esetében a munk

ásoknak karhatalommal való elővezetését rendeli el s amennyiben a munkát így is megtagadná, úgy ellenük az eljárás azonnal megindítatik, s megszűnik az eddig tarthatatlan helyzet, hogy ha a munkás egyik helyről kiállott, ugyanakkor a másik helyen munkára vállalkozhatott. Ha a munkás a szerződés betartását megtagadta, úgy másutt sem vállalhat mindaddig munkát, amíg büntetését ki nem töltötte.

A törvényjavaslat azonban nemcsak a munkaadó érdekeit védelmezi, de a munkásét is. Ilyen volt mint említettük a Jancsi-bankós rendszernek a megszüntetése.

Ilyen a törvény azon intézkedése is, amely igen messze kiható jelentőséggel bír, hogy a munkásnak a munkaszerződésből eredő követelése sem kincstári, sem magánkövetelés címén végrehajtás alá nem vonhatók. A törvény ezen intézkedése a falusi apró-cseprő uzsorások kizsákmányolásától menti meg a munkásokat. Ugyancsak büntetni célozza a törvényjavaslat 58-ik szakasza a munkaadót, ha munkás, vagy napszámos kivezetését törvényes alap nélkül követeli.

Büntetni célozza a gazdasági alkalmazottat, aki a munkásoktól felfogadásukért magának anyagi előnyöket köt ki, vagy előnyöket elfogad. Büntetni célozza azt, aki a munkás-igazolványt zálogba veszi, vagy arra hitelez, ami ismét az uzsora megakadályozására hivatott intézkedés. Büntetni célozza azt a munkaadót, aki a munkást vagy napszámost azon időtartam alatt, melyben annak más munkaadóval kötött szerződést kellene teljesíteni, felfogad, vagy előnyösebb

között magukra vonták a nomádok figyelmét. Ezek felismerése a kalandozó élet nyomorát szűkebb határok közé szorította.

Talán csak ezek után került a sor a gabonafélék termelésére. A gabonát első időben a legősibb szokás szerint úgy élvezték, hogy a kalászt megpörkölték s úgy ették ki belőle a szemeket. Csak később csépezték ki a kalászból a magvakat és pedig taposás által s azután összetörték a magot darává és liszté. Általános az a nézet*) — írja Wenzel Gusztáv — hogy honfoglaló őseink nomádok voltak, állattenyésztéssel foglalkoztak s hogy a szántás-vetés náluk nem divatozott.

Ha még annyira hajlandók volnának is a honfoglaló magyarokat tisztán nomádoknak tekinteni, mindenekelőtt mégis az veendő figyelembe, hogy azon vidékeken, honnan a magyarok új hazát keresni indultak, földmivéls van és volt rég idők óta; nem ugyan mint főfoglalkozás, hanem — ha igen egyszerű módon is — de mindenesetre annyira kifejtve, hogy az mint közgazdaságuk egyik ága szintén méltatandó. A szántást talán csak tökéletlen szerszámmal végezték; az általok ekének használt készülék talán a nevet sem érdemelte meg s talán az aratás is hasonló primitív módon történt. Mindamellét árpát, zabot, rozst, hajdinát és a földmivéls egynéhány más terményét azért mégis produkáltak. De az is tekintetbe veendő, hogy őseink részben kedvezőbb fekvésű vidékeken laktak s oly népek szomszédságában tartózkodtak, kiknél a földmivéls virágzó volt.

*) Wenzel Gusztáv: Magy. mezög. története.

Vámbéry vizsgálódásai alapján azon meggyőződésre jutunk, hogy a régi magyarok a földmivéls első kísérleteit nem mai hazájokban való letelepedésük után, nem is a szlávoktól oktatva tették meg, mint eddig általában hitték, hanem hogy némely buzfaját, sőt éppen a legfontosabbakat, már Ázsiában régi lakóhelyeiken jól ismerték.

Ibn Doszta X. századbeli arabs író a magyarokról határozottan említi, hogy mielőtt e hazát elfoglalták volna, földmivélsel is foglalkoztak.

A nomád is minden időben egy kevés földmivélsel is foglalkozott, hogy lótakarmányra, hüvelyesekre stb. szert tegyen. Ha arról lehetne szó, hogy a szlávok valamire tanították a magyarokat, az csak az idevágó munkakör tökéletesítésére, tágitására vonatkozik. A fák és gyümölcsfajok közül az almának és körtének a törökkel közös neve van a magyarban, míg a szilvát szláv szóval jelölik meg.

Midőn őseink e hazát elfoglalták, némi gazdasági kultúrát már itt is találtak. A frank birodalomhoz kapcsolt részeken, melyek a IX. században a frank birodalomhoz tartoztak, a X. században a honfoglalás alkalmával a Nagy Károly által megállapított törvények uralkodtak s a gazdasági viszonyok is olyanok voltak.

Itt akkor föld- és szőlőmivéls, kertészet, erdészet s állattenyésztés divott. Ekkor már természetették a kertekben a kölest, repezét, mákot, a hagymaféléket, petrezselymet, édes ánizst, kőményt, a babot (disznóbabot), uborkát, különféle répát, tormát, a rózsát, liliomot, zsászt, csüllenget, tulbolyát, murkot stb.

Az Alföldön s a keleti részeken nem találtak kifejlett gazdasági viszonyokat s azért itt magával a természettel kellett megküzdeniök s itt fejlődött ki egy sajátos magyar gazdálkodási rendszer.

Az előbbi európainak, utóbbi ázsziainak nevezték el.

A magyarok bevándorlása Európa gazdasági viszonyaira kedvező hatással is volt; állatokat és növényeket hoztak magukkal, melyek háziállatokká és kulturnövényekké váltak azóta.

Általában tapasztalni, hogy a népek vándorlása nemcsak pusztítólag, hanem gazdagítólag is hatott.

A szlávok bevándorlása az V. század második felében a hun birodalom szebomlása után a rozst és pohánkát vitte be Görögországba; a gothok vándorlása a komlót vitte Németországba s Attila csapatai behozták Magyarországra a bivalyt. A népvándorlás után kezdtek csak a konyhában felhasználni a spenótot, labodát és tárkonyt.

Dio Cassius a régi Pannoniában a római uralom alatt csak árpáról és kölesről tesz említést. Az itt-ott termesztett bort igen silánynak találja s az olajfát sajnálattal nélkülözi.

A még nagyon primitív földmivéls mellett csak a baromtenyésztés, a vadászat és a halászat voltak jelentékenyek. Pannoniában később nagy mérvben emelkedett a földmivéls, úgy hogy Pannonia gabonatermelése és kivitele még a termékeny Rhaetia irigységét is magára vonta.

Honalapító őseink bizonyára ismerték a gabonafélék főbb fajait: a búzát, árpát, rozst, zabot s a kölest.

Páter Béla.

igérettek által munkaadójától elcsábítani törekszik.

Messze vezetne a törvényjavaslat részletes ismertetése, amely annál is inkább felesleges, miután az egyesületünkben valószínűleg beható tárgyalások anyagát fogja képezni. Két dolgot tartunk azonban még szükségesnek kiemelni a törvényjavaslat intézkedéseiből. Az egyik, hogy a befizetett pénzbüntetésekben minden községben a gazdasági munkások és napszámosok érdekében segélyalap létesítendő, a másik, hogy a törvényjavaslat fölhatalmazza a földmivelésiügyi minisztert, hogy a gazdasági munkásközvetítés ügyét rendeletileg szabályozza. Az első intézkedése a törvényjavaslatnak egy lépéssel előbbre viszi a munkások baleset és betegség esetén való biztosítása felé, a másik pedig sikeres szervezés esetén hathatós eszköze lesz a munkássztrájkok megakadályozásának. Az új törvényjavaslatnak azonban a sajtó útján való izgatások megrendszabályozásának a hiányán kívül egyéb kisebb-nagyobb hiányai is vannak, amelyeknek pótlása nélkül ezen különben kitűnően megszerkesztett törvényjavaslat tökéletlen volna.

Igy mindjárt a hatodik szakasz a következőleg intézkedik. A szerződő feleknek jelen törvényben foglaltakkal ellentétben, vagy a szerződési okiratban fel nem vett megállapodásai a közigazgatási hatóság előtt nem érvényesíthetők. Tehát másutt, rendes bíróság előtt igen. A törvényjavaslat ezen intézkedésének változatlan törvényerőre emelkedése esetén továbbra is fenmarad azon ma is tartóhatatlan állapot, a mely annyi viszálynak és félreértésnek szülőanyja, hogy a szerződésileg kikötött szolgálmányokon kívül a gazda egyéb más, az Alföldön ingyen munkának, robotnak, uzsorának stb. nevezett szolgálmányokkal is terheli a munkást, hogy jogosan, vagy jogtalanul-e annak a vitatása nem ide tartozik, de minden esetben, ha a szolgálmány jogos, úgy helyet találjon a szerződésben, ha pedig jogtalan, akkor a szerződésen kívül se legyen érvényesíthető. Itt semmi más okoskodás meg nem állhatja helyét. Ezen szakasznak tehát leghatározottabban ki kell mondania, hogy a szerződési okiratba fel nem vett megállapodások sem közigazgatási hatóság, sem a rendes bíróság előtt nem érvényesíthetők. Teljesen felesleges a 17-ik szakasz intézkedése, amely szerint a földmivelésiügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg egyes törvényhatósággal szemben kivételképpen megengedheti, hogy a területükön létrejött gazdasági munkaszerződéseknek az előjáróság előtt való megkötését mellőzhessék s az előjáróságnak csak a megkötés után mutattassék be a szerződés két példányban. Igen helyes a nyolczadik szakasznak azon intézkedése, hogy a szerződések mindenkör a munkaadó, vagy a munkások többségének lakhelyének illetékes községi előjárósága előtt kötendők meg. Ez egy

sarkalatos intézkedése a törvénynek, a mely alól kivételeknek, eltéréseknek helye nincs.

A törvényjavaslat ez alapintézkedése illuzóriussá válnék, ha ez alól kivételt engedélyezne, a mi annál is inkább felesleges, mert hisz a törvényjavaslat hetvenötödik szakasza fölhatalmazza a földmivelésiügyi minisztert, hogy a jelen törvényjavaslatból folyó előjárósági teendők egy részét egyesekre is reáruházhassa, a mikor is nem kell a szerződő feleknek esetleg távolabbi községekbe a szerződés megkötése végett fáradozni. De ha még ezen szakasz nem is vétetett volna fel a törvényjavaslatba, magukra az aratási szerződésekre feltétlenül alkalmazandó volna a nyolczadik szakasz rendelkezése kivétel engedélyezése nélkül, mert ez van annyira fontos momentum úgy a munkaadó, mint a munkás életében, hogy azt a csekély fáradságot, amivel a szerződéseknek az előjáróság előtt való aláírása jár, ne sajnálja.

Ekként feleslegessé válnék a 18-ik szakasz is, amely a munkaadót kötelezi hogy a 16-ik szakasz alapján ne az előjáróság előtt kötött szerződések megkötését a szerződött munkások igazolványába bejegyezze.

Ez igen sok visszaélésre adhatna alkalmat, amennyiben a megszorult munkaadó olyan új munkást is szerződeltetne, akinek munkásigazolványába már egy előző elszerződés be van vezetve s magán könnyen úgy segítene, hogy az előző elszerződést egyszerűen kitörölne. Az elszerződés bevezetésére csakis az előjáróságok, tehát hivatalos közegek lehetnek hivatottak, ha a visszaéléseknek a törvény kijátszásával nyílt ajtót nem akarunk hagyni. A harminczötödik paragrafus azon intézkedése, hogy a munkások a termés bizonyos hányad részében és a 10-ik szakasz szerint vagylagosan készpénzben kötött szerződések esetében a munkások a munka helyén való megjelenésük után a munkaadónak tudomására adni kötelesek, hogy a munkabért nem a termés bizonyos hányadrészében, hanem készpénzben kívánják; világosabban volna szövegezendő akként, hogy ne a munka helyén való megjelenésük után, de a megjelenéskor kötelesek a munkaadónak ezen elhatározásukat tudomására hozni.

Ugyancsak változtatásra szorul a 46-ik szakasz következő intézkedése is:

„az a szerződés, a melyet a munkaadó olyan egyénnel köt meg, a kinek munkásigazolványa nincsen, a közigazgatási hatóság előtt nem érvényesíthető”. Miután kívánatos, hogy minden gazdasági munkás munkásigazolvánnyal bírjon, mert a munkások mozgalmának ellenőrzése csakis így lehetséges, kívánatos volna ezen szakasz következő módosítása: Az a szerződés, melyet a munkaadó olyan munkással köt meg, akinek munkásigazolványa nincsen, sem a köz-

igazgatási hatóság, sem a rendes bíróság előtt nem érvényesíthető.

Végül meg kell említenünk, hogy a törvényjavaslat a békebírók intézményét teljesen mellőzi. Indokolja ezt azzal, hogy a törvényjavaslat annyira provideál minden esetre, hogy differenciák fölmerülése a legritkább esetek közé sorolható, s a mennyiben ilyen differenciák mégis fölmerülnek, úgy ezek elbírálása oly világos és könnyű, hogy ahhoz különleges szakértelem nem szükséges, másrésről a közigazgatás működése oly gyors lesz, hogy azzal a békebírók működése össze sem hasonlítható.

Meghajlunk ezen indoklás előtt és végleges állásfoglalásunkat e kérdésben fentartjuk akkora, amidőn a törvényjavaslat törvényerőre emelkedve a gyakorlatba már átment.

Bár nem fűzzük a törvényjavaslat-hoz azt a reményt, hogy a munkaadó és munkás közötti differenciákat a minimumra fogja redukálni, s hogy a közigazgatás gyors közbelépését és működését fogja eredményezni, de minden esetre a jelen tarthatatlan helyzet orvoslásához nagyban hozzájárul s amennyiben a törvény szigorú végrehajtásáról a kormányzat gondoskodni is tud, s a közigazgatási működését ellenőrizni bírja, úgy ez törvényjavaslat azon érintett hiányok pótlásával egy oly alkotásnak fog bizonyulni, amelyet úgy a gazdaságközönség, mint a munkások józan örömmel üdvözölhetnek s megelégedéssel fogadhatnak. R. Gy.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A cukorválság és cukorrépa-magszükséglet fedezése hazánkban.

☞ Az utolsó években beállott általános mezőgazdasági válság keretében nem csekély jelentőségű azon válság, amely az egész kontinensen és így hazánkban is a cukorgyártást érte. Pár év mult már el azóta, hogy a cukorgyártás ezen válságos helyzetbe jutott, a minek a mezőgazdaságra, első közvetlen hatása abban nyilvánult, hogy a cukorgyárak a cukorrépaárakat szintén lenyomták. Ahol a gazda kisebb beváltási árra alapított szerződésbe belemenni vonakodott volna, a répatermeléssel, mely minden esetre sok gonddal és alkalmatlansággal jár, de más termelési ággal szemben, legalább egy ideig szépen fizetett, fel kellett volna hagynia, ha ugyan befektetéseit ezen lépést megengedték, mert a répa értékesítésével, a gazda függő helyzetben van és a termés értékesítése nehézségbe ütközik.

A cukorrépatermelőnek az értékesítés folytán sajátos, a gyártól függő helyzete s az üzemváltoztatás nehézsége a termelők legtöbbször arra kényszerítette, hogy a cukorgyárak karteljével szemben tehetetlenül, a cukorrépaárak leszállítása daczára a gyárral az összeköttetést továbbra is fentartsák. A gazdát engedékenységre bírta annak reménye is, hogy a cukorárnak bekövetkezendő fokozódása a gyárost is képesíteni fogja a multban szokásos répaárak fizetésére.

A remélt áremelkedés azonban nem következett be, hanem az Amerikában megerősödő

czukor
Egyesít
futólag
tőssá
termel
gokbar
képez.
szüksé

tén ér
Ausztr
giumo
altal
czuko

hetett
áránál
ság, n
pontja
korre
ban n
jelent
ember
ban é
gokba
megsz
részb
jelenl
legi v
ha t
amely
belter
játso

vissza
fogya
nyozá
mazá
ami t
mező
ténye
bódit
korre
terjed

közve
haner
korolt
ból k
tassan
utjai.

Fol
szá

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

Össz

czukorrépagyáripár és ennek érdekében az Egyesült-Államok által életbeléptetett politika a futólagosnak látszó cukorválságot inkább tartóssá tette s oly helyzet állott elő, hogy ezen termelési ág fentartására, amely egyes országokban nagy kiterjedése folytán életkérdést képez, immár nagy áldozatok és erőfeszítések szükségesek.

Magyarországot a cukorrépa válság szintén érinti, de nem oly mértékben, mint főleg Ausztriát, Német- és Franciaországot, Belgiumot, a hol a mezőgazdasági termények által elfoglalt terület jelentékeny százaléka, cukorrépa.

Hazánkban a cukorrépa válság nem vehetett oly nagy hullámokat, mint pl. a gabona árának súlyos esése következtében beállott válság, mely szintén a múlt években érte el tetőpontját. A cukorgyáripárt és ezzel a cukorrépa termelést ért válságos helyzet azonban nálunk is figyelmet érdemel, mert nagyon jelentékeny anyagi és szellemi tőke, számos ember egzisztenciája fekszik a cukorgyáripárban és a vele, érdek-közösségben élő gazdaságokban, amely a cukorgyárak létfeltételének megszűnésével, részben értéktelenné válnék, részben legalább is nem kamatoznék úgy, mint jelenleg. De teljes figyelmet érdemel a jelenlegi válságos helyzet nálunk annyival is inkább, ha tekintetbe vesszük azt a fontos szerepet, amelyet minálunk a cukorrépa termelés a belterjesebb gazdálkodásra való áttérésben játszott.

A mélyművelés a talaj táperezének visszapótlása végett beszerzett abrakakarmány fogyasztása, a szarvasmarha okszerű takarmányozása és főleg hizlalása, a műtrágyák alkalmazása, a sörépa termelés: tehát mindaz, ami a belterjesség alapelveivel s mondhatjuk a mezőgazdaságunkban ma már nélkülözhetetlen tényezőkkül ismeretes, a cukorrépa termeléssel hódított tért s a cukorgyárak, illetőleg cukorrépa termelők gazdaságaiból indult ki s terjedett.

Nemcsak a magyar cukorgyáripár és a közvetlenül érdeklött répa termelőkre fontos, hanem az egész ország mezőgazdaságára gyakorolt hatása miatt és közgazdasági szempontból kívánatos volna, hogy mielőbb megtaláltsanak a cukorválságból a kibontakozás útjai.

A cukorgyáripár fellendítéséhez nálunk az állam hathatósan hozzájárult úgy a megfelelő adózási rendszer megalkotásával, mint a gyáraknak nyújtott kiviteli jutalmak, szállítási refakciákkal, amelyek továbbra is szükségessé életheben maradásához. Sokan vannak azon véleményben, hogy egyoldaluan egy közgazdasági termelési ág nem igényelhet oly nagy támogatást, amely a fogyasztó közönséget terhel, amelyre nézve utóvégre mégis közömbös lehet, hogy minő származású cukorért adja pénzét.

Mindenesetre méltánytalan eljárás lenne ezen termelési ágot legválságosabb idejében a nélkülözhetetlen támogatástól megfosztani, de megkövetelheti, hogy ily óriás áldozatok mellett legalább a cukorrépa termelők érdekei is figyelembe részesüljenek.

A válságos helyzetet a mezőgazdákra súlyosbította azon körülmény is, hogy a keretben levő cukorgyárak önfentartásukra, merev állásponttal, olyan szövetségre léptek, amelyen a szétszórt répa termelők nem képesek részt venni s érdekeik védelme céljából, szavuknak súlyt szerezni.

A közvetlenül érdekelt répa termelők amennyire szétszórt helyzetük engedte, több helyen egyesültek, jogosnak vélt sérelmeik kifejezésére s több irányban javasoltak olyan intézkedéseket, amelyek a szorosabb érdek közösségben élő gyárakkal szemben helyzetüket biztosítsák és a cukorválságnak első sorban is reájuk nehezedő súlyán könnyítsenek.

Ezen kívánalmak *) abban csúcsosodtak ki, hogy a cukorgyárak nagyobb répaárakat fizessenek, a répa átvételénél méltányosabb eljárást tanúsítsanak, és szakítsanak azon eddig üzött szokással, hogy a gazda csakis a gyártól kapott magot használhasson.

A termelőknek ezen kívánalmai azonban mindeddig egyáltalán nem találtak meghallgatásra.

Ezen óhajok legfontosabbika a cukorrépa árak felemelését, éppen a cukorárak súlyos esése és azok allandó alacsony állása nehezítik meg. A gyárosok a válság okai és annak tartóssága, valamint a reménytelen kilátások felől tájékozódva az eddig megszokott nyereséges üzletek után kénytelenek aránylag csekély jövedelemmel beérni és a kötes jövő

kilátásában nem hajlandók engedményeket tenni. A cukorgyárosok azon jelentékeny támogatással szemben, a melyet közvetlenül és közvetve az állam részéről élveznek, magyar mezőgazdaságunknak nem iparkodnak jutattni oly előnyöket sem, melyekre az joggal számíthatna. A cukorgyáripárnak éppen nem válnék hátrányára, ha a cukorrépa mag szükséglet a belföldön állítattnak elő és a répa termelők a gyárral egyetértőleg megállapított módokat mellett termelt répa magból tetszésük szerint fedezhetnék szükségletüket. Ezzel egyszersmind elérnének, hogy innen sem vándorolna ki oly összeg évente a külföldre olyan terményért, a melynek előállítására viszonyaink képessé tehetnének.

A mint az I. számú táblázat *) mutatja, jelenleg a cukorrépa mag: szükségletnek igen kis százaléka állítatik elő a belföldön ez is majdnem kizárólag a gyári gazdaságokban.

Az évente elvetésre kerülő cukorrépa mag legnagyobb részét a gyár szerzi be külföldről 40-45 forintért. A saját tetszése szerint választott répa magot azután mm. ként 20-25 frt áron osztja ki a vele szerződésben álló gazdaságoknak, az árkülönbséget már a répaár megállapításánál figyelembe vevén. A gazda azt a répa magot kénytelen elvetni, a melyet kapott és legtöbb esetben nem is tudja, hogy minő répa félével van dolga, holott ha ő, a ki gazdaságának talaj és éghajlati viszonyait legjobban ismeri, választhatná meg a répa fajtát, már ezáltal is fokozhatná jövedelmét.

Nemcsak a cukorrépa mag termelése révén, a mag árából befolyó jövedelemből, a magyar mezőgazdaságra háruló haszon, hanem más előnyök is amellet szólnak, hogy a gyár ne uralja egyoldaluan a cukorrépa mag beszerzést és belföldön állítassék elő a cukorrépa mag. Nagyon nyomós ok erre azon alapos remény, hogy a belföldön előállított magnak a cukorrépa termelések nagyságára és minőségére kedvező befolyása leend.

A cukorrépagyárosok eljárása azelőtt még megokolt lehetett, mert eltekintve attól,

*) E táblázat adatai 18 cukorgyárra vonatkoznak ezek: Acs, Botfalu, Bükk, Nagy-Czenk, Diószeg, Hatvan, Magyar-Igen, Kaposvár, Mezőhegyes, Marosvásárhely, Oroszka, Sárvár, Petőháza, Selyp, Szerencs, Nagyszombat, Nagy-Tapolcsány, Nagy-Surány. Az adatok Czinfaú és felszerfalui gyáraktól megszerzettek nem voltak, megjegyeztetik, hogy ezek a kisebb gyárak közé tartoznak.

*) Köztelek 1897. évi VII. évf. 90. old.

I. számú táblázat.

Folyó szám	A gyár részére feldolgozásra kerülő répaival bevetett terület			A hazai cukorgyárak részére 1896-ban bevetett területre felhasznált						összes cukorrépa mag	A gyár által feldolgozott cukorrépa mag mennyisége	Folyó szám		
	terület			külföldről			belföldről							
	időgen-gazdák tulajdonát képező	gyár tulajdonában vagy bérlettel képező	összes	Német-országból	Francia-országból	Orosz-országból	Ausztriából	összesen	az ország gazdaságából idegen gazdaságokból				összesen	
	kat.	hold	mennyisége métermássa	értéke forint	mennyisége métermássa	értéke forint	mennyisége métermássa	értéke forint	mennyisége métermássa	értéke forint	métermássa			
1.	3156	130	3286	650 — 250 —	900	28.762.70	— — —	900	28.762.70	271.224	1.			
2.	5220	890	6110	250 — —	600	30.564.80	198 — 198	5940	1048	36.504.80	672.308	2.		
3.	—	—	2800*)	135 — —	—	195	4.628.—	316 — 316	6320	451	10.948 —	621.569	3.	
4.	1974	1300	3274	120 — —	—	120	3.552.—	98 395	493	14790	613	18.342 —	473.000	4.
5.	10471	2375	12846	— 50 —	—	50	2.250.—	1740 — 1740	52200	1790	54.450 —	872.000	5.	
6.	11643	675	12318	1742 — 387	276	2405	87.700.—	20 — 20	640	2425	88.340 —	1.422.377	6.	
7.	—	4400	4400	460 — —	—	460	19.320.—	200 — 200	7000	660	26.320 —	415.000	7.	
8.	4544	1500	6044	607 125	10	309	1051	45.092.67	— — —	1051	45.092.67	635.849	8.	
9.	—	—	6795	800 325	58	100	1340 †)	58.287.22	— — —	1340	58.287.22	1.091.725	9.	
10.	4200	10	4210	585 — —	—	—	585	24.570.—	— — —	585	24.570.—	423.000	10.	
11.	4134	8	4142	— — —	—	—	1823	91.777.24	— — —	1823	91.777.24	748.000	11.	
12.	5470	310	5780	403 — —	—	175	578	26.795.—	— — —	578	26.795.—	570.000	12.	
13.	6500	40	6540	1015 — 150	25	1190	45.993.50	— — —	—	1190	45.993.50	696.000	13.	
14.	9400	2000	9600	— — —	—	—	1200	45.000.—	— — —	1200	45.000.—	676.000	14.	
15.	8173	2159	10332	1368 — —	411	1779	40.133.55	131 16	147	4410 **)	1926	44.543.55	1.369.876	15.
16.	9834	—	9834	1064 — —	247	1311	52.448.—	— — —	—	1311	52.448.—	787.078	16.	
17.	6666	—	6666	948 — —	241	1189	53.544.—	— — —	—	1189	53.544.—	580.000	17.	
18.	8597	21	8618	1210 — 10	85	1305	52.200.— ***)	— — —	—	1305	52.200.— ***)	533.660	18.	
Összesen	99982	14018	123595	11357 500	865	2469	18271	712.016.68	2703 411	3114	91300	21385	803.316.68	12.800.266

*) Megközelítőleg.

**) 30 forintjával számítva.

**) 40 frtjával számítva.

†) Befoglaltatik 57 kg. különféle mag.

hogy az első ízben alakult gyárak külföldiek tulajdonát képezték, kiknek a külföldi maghoz való ragaszkodása érthető volt, másrészt gyáraink alapításánál a magyar gazda érdekelve nem levén, megbocsátható lehetett a bizalmatlanság a gazda iránt, hogy nem annyira czukordus, hanem bőventermő változatok előállítására fog törekedni.

Régebben a magyar gazda szakértelme a czukorrépatermelés terén hiányos, a viszonyok a czukorrépatenyésztésre fejletlenek voltak, tehát a czukorgyárak állásponyjának és a külföldi behozatalnak még okát lehetett adni. De ma, mikor már a czukorgyárak gazdaságában és egyes vidékeken oly fejlett mezőgazdasági viszonyok uralkodnak, mint nyugaton s a czukorrépatermelés terén a szakértelem nálunk sokat fejlődött, a gazda látókörre pedig szélesebbé lett, megokolatlan a czukorgyárosok tartózkodása; nagyobb nehézségbe nem is ütközhetik, hogy a czukorrépatenyésztés a belföldön állítsák elő, a gyáron kívül álló gazdák közreműködésével a szabad verseny elve szerint.

A talaj és éghajlati viszonyok nálunk sem kedvezőtlenebbek, mint a külföld magtenyésztő vidékein és oly gőcpontok, mint a Harczhegység vidéke Németországban, Nord departement Franciaországban, Morvavölgye Ausztriában, ahol a czukorrépatenyésztés különösen kedvező viszonyokra találva összpontosult, nálunk is akadnának.

Nálunk is akadna néhány olyan gazda, kiben sem a kedv, sem a kellő szakértelem nem fogna hiányozni a czukorrépatenyésztéshez, csak biztosítassék annak lehetőségéről, hogy terményét elhelyezheti, illetőleg szünnék meg a most divó monopólium.

Némelyek azon állítását, hogy nálunk a czukorrépatenyésztés megfelelő minőségében nem terem meg, megczafolja a nálunk néhány helyen tett tapasztalat. Pl. a diószegi czukorgyár saját czukorrépatenyésztésének nagy részét már évek óta maga termeli és a legutóbbi időben annyira vitte, hogy csakis csekély mennyiségű külföldi magot szerez be. A magtermelést a gyár 1877-ben kezdte meg s 1892-ben már csak 800 q., 1893-ban 446 q., 1894-ben 50 q., 1895-ben 75 q., 1896-ban 50 q. külföldi magot használt fel. A diószegi czukorgyári gazdaságban a czukorrépatenyésztés utántermelés útján nyerik, vagyis a külföldről hozatott mag után termelt répából, alak szerint kiválasztják a legmegfelelőbbeket és ezekről nyert mag szolgál a gyári répa előállítására, de tovább nem tenyészítik. Ha már az ekként termelt répa minősége teljesen megfelelő, még inkább remélhető, hogy még jobb répát fog feldolgozni a gyár, ha a mint erről értesültek, a czukorrépatenyésztés a jövőben a külföldön üzemeltetés szerint maga fogja tenyészteni, a mikor a külföldi magot is teljesen nélkülözheti fogja.

A mint a diószegi gyár nélkülözheti a külföldi czukorrépatenyésztést, úgy nélkülözhetné a többi gyár is, mert másutt is akadnak oly feltételek, amelyek a czukorrépatenyésztésnek és tenyésztesének kedveznek. Igaz ugyan, hogy nálunk a holdanként elérhető magtermés nem oly nagy, mint a külföldi tenyésztőknél, de nem oly csekély, hogy a czukorrépatenyésztéshez szükséges berendezések és eljárás költségei ne térülhetnek meg. A rendelkezésre álló hazai tapasztalatok szerint, amelyeket a diószegi és bükkői czukorgyári gazdaságok tettek, a k. holdanként elért czukorrépatenyésztés volt:

Diószegen		Bükkön	
1890-ben	822 kg.	1892-ben	900 kg.
1891-ben	434 "	1893-ban	800 "
1892-ben	734 "	1894-ben	900 "
1893-ban	626 "	1895-ben	900 "
1894-ben	714 "	1896-ban	800 "
1895-ben	668 "		
Átlag 669 kg.		860 kg.	

Ezzel szemben a külföldön a k. holdankénti czukorrépatenyésztés 10-12 q. azonban tekintetbe veendő, hogy a külföldön a föld és munkaerő drágább, miért is a nyers jövedelemnek is nagyobbak kell lenni, mint nálunk, megfelelő tisztá jövedelem elérése végett.

Különben remélhető, hogy a holdankénti termékek nagysága megfelelő eljárásokkal nálunk is fokozható lesz.

A czukorrépatenyésztés terén a külföld jóval előtünk van, helyzetét biztosítja meglevő berendezései, régi gyakorlata, a kitűnő anyag, nagy szakértelem és jó hírnév. A belföldi magnak tehát erős versenytársa marad s ez okból kezdetben hathatós támogatás és érellyes intézkedés volna szükséges a külföldivel egyenértékű belföldi czukorrépa érdekében.

A számottevő közvetlen hasznon kívül a remélhető kedvezőbb czukorrépatermékek s a termelők megnyugtatója elég okul szolgálhat ezen termelési ág általános meghonosítására.

Téves volna nagyon azt hinni, hogy az egész czukorrépatenyésztés külföldről származik, azonban tagadhatlan, hogy annak csak aránytalanul kis részét termelik belföldön és igen jelentékeny összeg vándorol e czimen mégis a külföldre, melynek nagysága évről-évre emelkedik.

Az utóbbi öt évre vonatkozólag (18 czukorgyárról)

Az összes czukorrépatenyésztéshez szükséges volt	Belföldön állított elő mm.	Külföldről származott mm.	A külföldről behozott magért fizetett frt	
1892-ben*)	11,320	1969	10,357	444,034
1893-ban*)	15,403	3000	12,403	520,318
1894-ben**)	18,568	3158	15,410	684,263
1895-ben	20,405	3203	17,202	701,475
1896-ban	21,385	3114	18,241	712,016

*) Nem dolgozott: Kaposvár, Marosvásárhely, Oroszka.

**) Nagy-Czenk, Sárvár.

Tehát amíg a belföldön a czukorrépatenyésztés az utóbbi 5. év alatt alig terjeszkedett, addig a külföldről való magbehozatal folyton fokozódik és az érte a külföldre vándorló összeg jelentékenyen növekedett. Azon 18 czukorgyár közül, amelyekre nézve adatok állanak rendelkezésemre, számottevő mennyiségű belföldi magot csak néhány gyár fogyaszt és állít elő, nevezetesen az általuk termelt czukorrépatenyésztés volt:

	Bük*)	Nagy-Czenk*)	Diószeg*)
1892-ben	164 mm.	777 mm.	875 mm.
1893-ban	380 "	812 "	1715 "
1894-ban	659 "	731 "	1584 "
1895-ben	547 "	667 "	1650 "
1896-ban	316 "	493 "	1740 "

*) Magrépa alá a legjobban pározórépát termő talajok kerülnek; maghozó répának Dipper-féle eredeti mag után termelt répából a legmegfelelőbbek sóoldattal választatnak ki.

Az utóbbi években többen emeltek szót a czukorrépatenyésztés felhasználása érdekében és a czukorgyárosok azon eljárása ellen, hogy külföldi magot szereznek be, és osztanak ki. Ennek következtében néhány gyár szintén ráadta magát a czukorrépatenyésztésre, de ezen elhatározásuk sokkal újabb keletű, sem hogy nagyobb eredményt volnának képesek felmutatni és nagyobb mennyiségű belföldi magot előállítani, de némelyiknél kitaró törekvés tapasztalható. Czukorrépatenyésztéssel, illetőleg tenyészteséssel foglalkoznak:

	Bottán ²⁾	Hatvan ³⁾	Magyar-Ígen ⁴⁾	Sárvár ⁵⁾	N.-Surány ⁶⁾	Szerencs ⁷⁾
1892-ben	—	—	—	—	—	—
1893-ban	—	—	—	—	—	—
1894-ben	18	30	—	—	94	—
1895-ben	32	90	—	50	100	67
1896-ban	198	20	200	—	—	147

²⁾ ³⁾ ⁷⁾ ⁸⁾ után termelést üz. ⁹⁾ Magtenyésztést üz. polároz. ¹⁰⁾ A magot Németországban szokásos módon tenyészti.

Ha az 1896. évben bevetett területre felhasznált czukorrépatenyésztés fentebbi táblázatba tekintünk, azonnal szembeötlő, hogy a nagy-surányi és sárvári gyáraktól eltekintve a czukorrépatenyésztés és fogyasztó czukorgyárak mindenikével nagyobb kiterjedésű gazdaság függ össze s így a czukorrépatenyésztés értékesítésén kívül a magtermelésre a feltételek magánál a gyári vállalatnál megvannak.

Ellenben a többi czukorgyárak vagy egyáltalán nem rendelkeznek gazdasággal, vagy csak igen kis terület tartozik a vállalathoz és így a czukorrépatenyésztés terén maguk kisérletekbe nem bocsátkozhatnak.

A kellő terjedelmű gazdasággal bíró czukorgyárak a czukorrépatenyésztés számos feltételével rendelkeznek és részben a czukorrépatenyésztés üzemeltetésére is képesítve. Azok a gyárak, amelyek az általuk feldolgozásra kerülő répa legnagyobb részét önmaguk állítják elő, eleget tesznek a követelményeknek azzal, ha a czukorrépatenyésztés önmaguk állítják elő, ha ugyan czélszerűnek látják, hogy ezzel önmaguk foglalkozzanak. Ezen gyáraknál a két érdek találkozik s ők tudják, hogy minő czukorrépatenyésztés termeljenek, vajjon kevés, de czukordus feldolgozásával, vagy holdanként nagy termékek feldolgozásával találják-e meg számadásukat.

Azonban a magyar czukorgyárak legnagyobb részét olyan czukorrépatenyésztés foglalkoztat, amelyet czukorgyárak részére lekötött területen a vállalaton kívül álló gazdák termelnek, de azért a vetőmagot mégis a gyár választja meg, szerzi be és osztja ki a gazdáknak. Ennek folytán nemcsak abban áll a külföldi mag beszerzésének sérelme, hogy érte a külföldre vándorol tetemes összeg, tehát nem jut a magyar mezőgazdaság javára, hanem abban is, hogy a répatenyésztés saját területének kellő jövedelmezővé tételére nem bírnak teljes szabaddal, mert a jövedelemre befolyást gyakorló egy igen fontos tényező, a vetőmag megválasztása nem áll hatalmukban.

Tehát nemcsak az volna kívánatos, hogy a czukorrépatenyésztés belföldön fedeztesse, hanem az is, hogy a gyáron kívül álló idegen gazdák részéről lekötött répatenyésztés (amely évente mintegy 100,000 kat. h.) szükséges czukorrépatenyésztést ne legyenek kényszerítve a gazdák az illető gyártól átvenni, hanem belföldön megbízható magtenyésztőtől maguk tetszése szerint választthassák meg és szerezthessék be.

A jelenlegi visszás helyzetet nem is volna segítve azzal, ha azon czukorgyárak, amelyek gazdasági területtel bírnak, a czukorrépatenyésztést már régebben üzik, vagy a legutóbbi években megkezdették a hozzájuk tartozó gyári gazdaság területén, (mely összesen kerekén 12,000 kat. holdra tehető), a magtermelést megfelelően kiterjesztve, az általuk lekötött mintegy 60,000 kataszt. holdnyi területre vagy legalább ennek nagy részére szükséges vetőmagot előállítsanak, mert ekkor a czukorrépatenyésztés fedezésével, a helyzetet megint a gyár uralná. Ez esetben a gyáron kívül álló gazdák, a belföldi fogyasztást szem előtt tartva, csak mintegy 10,000 mm. czukorrépatenyésztésbe bocsátkozhatnak,

ami m
visel
igényb
czukor
magter
terület
désben
sére e
V
szüksé
(18 gy
volt, (d
a mel
minteg
állítása
M
czukor
kezik
lyek c
séges
több g
tenyész
okokn
vezetn
répam
répam
lomma
tározza
az álta
M
dön v
előfelt
jön, a
vásárol
jó és
nyeszt
biztos
megve
telten
belföld
a czuk
és a m
frt fiz
A
hozott
minden
kivánt
hatósá
A
előmoz
kiserle
szaksz
szüksé
talan
közö
B
lás arm
telepek
nyeszt
birtok
szakegy
E
figyelm
mánya
lehető
tenyész
hogy a
gálhass
kedése
ugyan
fognak
tézeti
magter
talajvis
tés ter
győzhe
tévesz
A
nagy
Lökősb
téssel;
gyobb
támoga
et.

elzárva, a nyomást egy fél óra alatt $2\frac{1}{2}$ atm. emeljük. Ezen nyomásnál a főzést $\frac{1}{2}$ óra-hosszáig folytatva, a gőznyomást lassan, mintegy $\frac{1}{2}$ óra alatt 6 atm.-ra eresztjük, s ezen nyomásnál folytatjuk a főzést $\frac{1}{2}$ —1 óra-hosszáig. Ha a gőzőlő oldalán gőzbevezető csövek vannak alkalmazva, úgy ezeket a főzés kezdetén szintén kinyitjuk.

A főzés befejeztével a sítószelepet s az összes gőzbevezető csöveket elzárva, a szétfőtt anyagot mintegy 10 percig állani hagyjuk, s azután a kifuvatáshoz látunk. A kifuvatás alatt a felső gőzbevezető csövön annyi gőzt eresztünk be, hogy a nyomás a kifuvatás befejeztéig állandóan 4 atm. álljon.

Ha a gőzkazán miatt a főzést kénytelenek vagyunk alacsonyabb, p. o. csak 3 cm. nyomásnál végezni, úgy a tökéletes szétfőzés legalább is $3\frac{1}{2}$ —4 órát igényel. De ennél is hosszabb időt vesz igénybe a még sok vizet tartalmazó új tengerinek tökéletes szétfőzése, minthogy ez nehezebben dagad fel és föl szét mint az ótengeri.

Egyes gyárakban szokásos a tengerit a feldolgozás előtti napon beáztatni, vagy előgőzölni. Ezen eljárás ajánlatos annyiban, amennyiben a gőzölés gyorsabb lefolyású leendő. A beáztatás kétféleképp történhetik. Vagy úgy, hogy gőzölőt a főzés előtti napon megtöltik hideg vízzel s azután a tengerit beleeresztik s más napig dagadni hagyják, vagy pedig a vizet a gőzölőben felmelegítik s a meleg vízbe eresztik a tengerit. Ez utóbbi eljárás jobb, csak arra kell vigyázni, hogy a gőzölő tartalma éjen át 50° C. alá ne hűljön, mert ekkor savanyodás áll be. Végül szokták a tengerit a feldolgozás előtti napon gőzölni s nyomás alatt állani hagyni. Ez esetben nem szabad azonban a nyomást 2 cm. fölé engedni, mert igen könnyen megtörténhetik, hogy a már részben szétfőtt és elcsirizésített anyag egész tömegében megkeményedik s másnap a gőz beáramlását megakadályozza s a kifuvatást is lehetetlenné teszi.

Zalka Zsigmond.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

502. sz. kérdés. „Gazdaságunk egy burgonyakeményítőgyárral szerződést kötött, mely szerint a beszállított burgonya mennyiségének egy negyedét, mint burgonyatörkölyt köteles visszaadni. Tisztelettel kérdem ez irányban már tapasztalatokkal bíró gazdatársaim, vajjon mily állattal etethető ez a burgonyatörköly? Igás- vagy növendék marhával? Sertéssel? Milyen adagokban? Milyen a tápérték? Szt.-Agotha. K. D.

503. sz. kérdés. Mérgező hatása a chilisálatrom nagyobb mértékben szarvasmarhának vagy sem. Nagy-Bossány. P. Z.

504. sz. kérdés. Fordított nyergezési módot lehet-e sikeresen géppel végezni s ha igen, ilyen gép hol kapható és milyen árban? Torontál-Zichyfalva. W. M.

Feleletek.

Válfajta garantirozása a vetőmagvak eladásánál. (Felelet a 408. számú kérdésre.) Midőn a magkereskedő a vetőmagot szállítja, tartozik kezességet vállalni a beváltott válfajtaért. Ha kiderül, hogy nem azt a válfajta szállította, amelyet a vevő rendelt s ebből kár származik, a kereskedő annak megtérítésére kötelezhető.

Hogy minő összegig törtéjenek a kártalanítás, így látatlanban meg nem mondhatom, ezt majd a becsüsök fogják megállapítani a per folyamán helyszíni szemle és kárbecslés alapján.

A kérdésből azt veszem ki, hogy a kereskedő elmulasztotta a mezőgazdasági termények, termékek és ezikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. XLVI. törvényezik azon rendelkezését betartani, mely szerint az eladó tartozik 10 kilogrammon felüli vetőmageladásoknál a mag fajtát, származását, tisztaságát és csiraképességét írásban határozottan megjelölni. Ez esetben fel kell jelenteni a hatóságnak.

Ha a mag válfajta magvizsgálat utján meg nem állapítható, mint például jelen esetben is a répamagnál, termelési kísérlettel kell azt megállapítani.

Közhitelességgel bíró termelési kísérleteket a magyarországi orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás végez a következő feltételek és szabályok betartása mellett:

Amint az áru a vasúti vagy hajóállomáshoz megérkezik, két hiteles tanu jelenlétében azonnal mintát kell abból venni. A minta az áru jó átlaga legyen, tehát minden zsákból félkilogramnyi mag vettessék ki. Alapos összekeverés után készítsenek belőle két szűkebb, legalább is két-két kilogrammot kitevő minta.

Ez alkalommal jegyzőkönyvet is kell felvenni, mely a következő adatokat tartalmazza:

a minta-vétel napját és helyét s az annál jelenvolt személyek nevét és állását; a vetőmag megérkezésének, illetve átvételének napját s annak mennyiségét súlyban, vagy zsákok szerint;

a minta nevét, jelzését és azon zsákok számát, melyekből a minta vétetett;

a számla, vagy az eladó azon más írásbeli közlésének másolatát, melyben a szállított mag fajtáját, származását, tisztaságát és csiraképességét megjelölte;

mindazon adatokat, melyek a megvizsgálandó mintának a szállított áruval való azonosságára nézve fontossággal bírnak;

a mintákra alkalmazott pecsétek lenyomatát és végül, a vevőnek, vagy megbízottjának és a tanuk sajátkezű aláírásait, melyekkel bizonyítják, hogy a minták a jegyzőkönyvben megjelölt áruból általuk ismert szabályok szerint jelenlétükben vétettek. Az ekként vett hiteles minták egyikét a vevő őrizetbe veszi, míg a másikat a jegyzőkönyv kíséretében azonnal vagy legkésőbb három nap alatt elküldi a növénytermelési kísérleti állomáshoz.

A kísérlet végrehajtásának és a bizonyítvány kiállításának a díja 5 frt, mely a maggal egyidejűleg küldendő be.

Ha a mintát egyéb szempontokból is meg kell vizsgálni, előbb valamely magvizsgáló állomáshoz küldendő be, a honnan azt hivatalból küldik át a növénytermelési kísérleti állomáshoz.

Thaisz Lajos.

Mivel pótolandó hizlalásnál a takarmányrépa? (Felelet a 488. sz. kérdésre.) Az elfogyott takarmányrépát legelőnyösebben burgonyával lehet helyettesíteni. A burgonya ugyan jóval értékesebb takarmány mint a répa, s igen sokféleképpen értékesíthető nyereségesen, de ha a gazdaságban éppen rendelkezésre állana (vagy olcsón vásárolni lehetne) a hizlalásnál jól fel volna használható. A burgonyában még egyszer annyi tápanyag foglalatik mint a répában, ugyanazon táp arány mellett, s éppen azért. (1000 kg. élősúlyra értve) feleannyi is elegendő belőle. A közölt takarmányféllel adagolva 1000 kg. élősúlyra 30—35 kg. burgonyát lehet számításba venni. A répát pótolni lehet továbbá bármilyen bevermelt takarmányféllel, csalamádé, lóhere vagy zombolyázott zabos búkkönyvel stb. Ezen takarmányokból 20—25 kg.-ot lehet adagolni. Ha szesz vagy sörgyár volna a közelben, ezen gyárak hulladékai szintén felhasználhatók volnának.

Sörtörkölyből 35—40 kg., répátörkölyből 50—60 kg., burgonya vagy tengeri moslékból 50—60 kg. adható 1000 kg. élősúlyra számítva.

Minthogy mi nem tudhatjuk, hogy melyik takarmányfélét szerezheti meg legelőnyösebben takarmányösszeállításokat sem készíthetünk. Ajánlom azonban arra az esetre, ha a fent közölt takarmányok megszerezhetők nem lennének, valami olajpogácsafélét (repczepogácsa 480—500 frt) venni, amely 1—3 kg. mennyiségben a már meglévő takarmányféllel együtt etetve elegendő lenne a szükséges tápanyagoknak a szervezetbe való bejuttatására. Az ilyenformán összeállított takarmány kissé száraz lesz ugyan, de ezen is lehet segíteni akképpen, hogy a szalásokat etetés előtt sós vízzel lelocsolatjuk. Különben az u. n. száraz takarmányon való hizlalás (angol hizlalás) még eredményesebb lehet, mint a másik s így a locsolás bátran kihagyható.

J. G.

Hizláló takarmány sertésnek, tepertő felhasználásával. (Felelet az 500. sz. kérdésre.)

A tepertőnek tápláló anyagtartalma s ez anyagok tápláló aránya felettén ingadozó ahhoz képest, hogy mennyire van a zsiradékból kioldozva és kisajtolva a zsír. Ez okból igen nehéz egészen megfelelő oly takarmányt kijelölni, amelylyel a tepertő keverendő, hogy aztán kellő arányban jusson be a sertés szervezetébe a szárazanyag s ebben a légenytartalmu és légenytelen anyag.

A kérdést tevő által jelzett 58% fehérje és 22% zsír pl. meglehetően abban a tepertő-próbában, melyet vegyelemezett, (feltevéen, hogy innen tudja azt az összetételt) de ebből az adatból kiindulni alig lehetne, tekintve, hogy a marhafagygyu kipréselt tepertőjének összetétele a következő határok között ingadozhat: szárazanyag: 90'0—95'2; fehérje: 48'6—61'3; zsír: 28'3—41'1.

Czélszerűnek látszik ennél fogva egy középértékű felvétele, pl. szárazanyag: 92'3; fehérje: 53'5; zsír: 34'6.

Ezen számokkal számítva pedig — tekintettel a tepertő nagy fehérje és zsirtartalmára — a gazdaságban könnyen megszerezhető takarmányok közül felfogásom szerint a burgonya és répa jöhet szóba s mert még ezekkel se lehet kihozni a célra egészen alkalmas összetételt, mivel nagyobb mennyiségben a tepertőt nyújtani nem is tanácsos, indokoltnak látszik pl. a kukoriczadarának is a keverékbe vétele, mely esetben a takarmány-szabványoknak elég jól megfelelő összetételt lehet kihozni.

Az erre vonatkozó számításokat megtevéen, a következő módon vélem a takarmányozást végrehajtandónak:

1-ső időszak.

1000 kilóra kell: szár. any. 36'0, fehérje 5'0, szénh. zsír 27'5. Arány 1:5'5.

Nyújtunk: 4 kiló préselt tepertőt; 33 kiló kukoriczadarát; 10 kiló burgonyát; 10 kiló tak. répát.

Ebben van: szár. any. 35'642; fehérje 5'210; szénh. zsír 28'587. Arány 1:5'4.

2-ik időszak.

1000 kilóra kell: szár. any. 31'0; fehérje 4'0; szénh. zsír 24'0. Arány 1:6'0.

Nyújtunk: $2\frac{1}{2}$ kiló tepertőt; 28 kiló kukoriczadarát; 10 kiló burgonyát; 10 kiló répát.

Ebben van: szár. any. 29'975; fehérje 3'989; szénh. zsír 24'448. Arány 1:6'2.

3-ik időszak.

1000 kilóra kell: szár. any. 23'5; fehérje 2'7; szénh. zsír 17'5. Arány 1:6'5.

Nyújtunk: $1\frac{1}{2}$ kiló tepertőt; 19 kiló kukoriczadarát; 10 kiló burgonyát; 10 kiló répát.

Ebben van: szár. any. 21'349; fehérje 2'699; szénh. zsír 17'568. Arány 1:6'5.

Lehet már most nyújtani ez anyagokat úgy, hogy a megfőzött és szétzúzott burgonyarépa közé a tepertőt és darát elkeverjük, vagy

ugy, hogy juk, az os részletes képen me

Mon állítás is hozni a t vagy ezek

A b helő ki, n val és lehet; da kikerülhet gitja, de előnyösebb barcs alak a sertésnek

Kár let az 500

nyítja, ho tal azonos az a tehé már akkor eladó (teh biró a ká Azért a p kiegyezni állat ugya nak mond lajdonaba ket esőkk tartozik, r észre nem

Miné vonatkozó másképp van, az n zönségese könyvek adóknak még bizony konstatalá gyönygkő az eladás 30 nap volna is, hogy jóva ban az a

Mai

Gyűlések a Munkástörvé Tárca. Kult

A czukorvá hazánkban

A tengeri fe rakban. Z

Levélszekre

Vegyesek.

Kereskedelem Budapesti ga trágyák. — árnyjegyzés ezikkek a gazdasági vágómárha bányai se vásár. — értéken fe

Luk

kiállítás

d. u. 4

vetőleg

b. t. t.,

magyar

adást fog

ugy, hogy ez utóbbit külön egymagában nyujtjuk, az összes takarmány napi adagát 2-3 részletes adagra osztván, s a keveréket kellőképen megszóván.

Mondanom se kellene, hogy más összeállítás is lehetséges, de kedvezőbb összehozni a tepertőt csak répával és burgonyával vagy ezekkel és tengeridarával alig lehetne.

A burgonya és répa főzése is alig kerülhető ki, mert a tepertőt nyers szeletelt gumóval és gyökérrel keverni csak tökéletlenül lehet; darával inkább keverhető s így talán kikerülhető a főzés, mely a takarmányt drágítja, de különben — kivált téli időben — előnyösebbé teszi annyiban, hogy sűrű haharcs alakban, meleg állapotban nyujtható az a sertéseknek. M. K.

Kártérítés gyöngykóros tehénért. (Felelet az 501. sz. kérdésre.) Ha a vevő bebizonyítja, hogy a szóban forgó tehén az eladottal azonos és ha állatorvos bizonyítja, hogy az a tehén a boncolásnál talált jelekből ítélve már akkor gyöngykóros volt, mikor még az eladó (tehát kérdéstevő) tulajdonát képezte, a bíró a kártérítésben elmarasztalja az eladót. Azért a pert kerülendő, legezelszerűbb okosan kiegyezni a vevővel, mert a szóban forgó állat ugyanazonos voltát feltételezve, bizonyosnak mondható, hogy az már kérdéstevő tulajdonában gyöngykóros volt s ezért az értéket csökkentő hibáért az eladó felelősséggel tartozik, mivel a hiba olyan, hogy a vevő által észre nem vehető.

Minekünk ugyan nincs az adás-vevére vonatkozó precíz törvényünk, de hogy a bíró másképp ítél majd, mintahogy itt mondva van, az nem valószínű, mert bíróságok közönségesen az osztrák polgári törvénykönyvnek idevágó paragrafusait veszik irányadóknak s azok szerint 30 nap keretén belül még bizonyítani se kell, hanem elég a pusztá konstatálása annak, hogy a vett állat valóban gyöngykórosnak találtatott a boncolásnál. Nos az eladás napjától a müncheni vágóhidra jutásig 30 nap bizonyára nem telt el, de ha eltelt volna is, jogában áll a vevőnek bizonyítani, hogy jóval 30 nap előtt is fenforgott az állatban az a baj. ri

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Gyűlések a Közteleken. — Értésítés.	Olda
Munkástörvény.	1648
Tárcza. Kulturovények történetéből.	1647
	1648
Növénytermelés.	
A cukorválság és a czukorréparag fedezése hazánkban. <i>Károly Rezső</i>	1650
Gazdasági ipar.	
A tengeri feldolgozása mezőgazdasági szeszgyárakban. <i>Zalka Zsigmond</i>	1653
Levelszekrény.	1654
Vegyések.	1655
Kereskedelem, tőzsde.	1656
Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Szeszüzlet. — A központi vásárosarnok árjegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árairól. — Állatvásárok: Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Budapesti szurómarhavásár. — Ingatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül).	1657

Lukács Béla előadása a párizsi kiállításról. Az OMGE. f. hó 27-én d. u. 4 órakor tartandó közgyűlését követőleg d. u. 5 órakor Lukács Béla v. b. t. t., a párizsi nemzetközi kiállítás magyar osztályának kormánybiztosa előadást fog tartani a párizsi kiállításról.

Gazdasági egyesületek orsz. szövetségének és az Erdélyi Gazd. Egylet.

A gazdasági egyesületek országos szövetsége megalakulásának tárgyalásából ismeretes, hogy az Erdélyi Gazd. Egylet kezdettől fogva oly álláspontot foglalt el szemben a szövetségbe immár belépett összes gazdasági egyesületekkel, amely mindenre inkább alkalmas volt, mint azon meggyőződés keltésére, hogy az Erdélyi Gazd. Egylet a szövetség létrejövését valóban őszintén kívánja. Az alakuló gyűléseken résztvevő gazdasági egyesületek ennek dacára a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsították az egyesület irányában, amelynek a szövetségben való részvételére már multjánál fogva is sulyt kellett helyezni. Az egyesület vezetősége ezen előzékenységet azonban nagyon is félremagyarázta, azt híván, hogy ezt az előzékenységet a saját maga erősségének és nem a szövetségbe lépett gazdasági egyesületek gyöngéségének köszönheti és szemben a szövetség alapját képező alapszabályok világos rendelkezéseivel egy olyan alapszabály alapján akarja a szövetségbe való belépését kieroszakolni, amely alapszabály nemhogy szövege szerint nem egyezik meg a szövetségi alapszabályokkal, hanem annak szellemével sincs összhangzásban. Meglátszott, hogy az Erdélyi Gazd. Egylet nem akarta megérteni azt, hogy egy kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabály a szövetség minden tagjára egyaránt kötelező és ezen alapszabálytól való eltérés már ebből az okból sem engedhető meg. Hogy az ő általuk szövegeztet alapszabályokat a miniszter jóváhagyta, az csak az Erdélyi Gazd. Egyletnek lehet kötelező, de nem a szövetségre, amelynek más-hoz, mint a szövetségi alapszabályokhoz köze nincs is. A szövetségi végrehajtóbizottság legutolsó ülésén ezt eléggé megértették az Erdélyi Gazdasági Egylettel, ez azonban meg nem elégedett a nyert felvilágosításokkal, hanem a vasárnapi nagygyűlés előtt hivatalos lapjának rendkívüli kiadásában ismét visszatér gravamenjeire és egy közleményt bocsájt világgá, melynek a hangulatcsinálás a célja. Ez ellen semmi kifogásunk nem lehet, de igenis vissza kell utasítanunk és megrónunk a közleménynek azon inszinuációját, hogy „az 1896. évi december 13-án tartott alakuló ülés után, de annak nem egészen intencziója és határozata szerint“ szövegeztetett az alapszabály bármely §-a. A nagygyűlési jegyzőkönyvet és az ahhoz csatolt és jóváhagyás végett a kormányhoz felterjesztett alapszabályokat Hegedüs Sándor ur az Erdélyi Gazdasági Egyletnek vezérferfia és a gyűléseken az Erdélyi Gazd. Egyesületnek kiküldöttje és kívánságainak ma is egyedüli védelmezője maga hitelesítette és pedig a szövegnek a szövetségi titkárral együtt történt összeolvasása után. Meg vagyunk győződve, hogy Hegedüs urnak a fenti inszinuációról tudomása nincs és azt

az Erd. Gazd. Egylet közleményének írója megokolatlan szenvedélyességből irta csak. Ez a szenvedélyesség vonul végig az egész közleményen, amelyből végre tisztán látszik az a törekvés, hogy az Erdélyi Gazd. Egyletnek a szövetséghez való nem csatlakozásának odiumát a szövetségi tagok nyakába sózza. Ez ma már nem fog sikerülni, mert a szövetségi tagok előzékenysége sokkal messzebbre ment, az Erd. Gazd. Egylet rideg magatartása sokkal világosabb, semhogy bárkit is félrevezethetne. Az Erd. Gazd. Egylet a szövetségben kétségkívül hasznos munkát végezhetett volna, de ha célja csak a visszavonás szítása lennedt, akkor jobb ha egyelőre félreáll és nem zavarja a szövetséget működésében, melynek sokkal fontosabb feladatai vannak, mint a már elfogadott és kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályok felett való meddő szóvita. A szövetségtől a gazdaközönség és a kormány, mely eddig is oly jóakarattal viseltetett iránta, nem szóharcot, hanem tetteket vár. Ennek a várakozásnak a kielégítése pedig sokkal fontosabb még az Erdélyi Gazd. Egyletnek a szövetségbe való belépésénél is.

A „Mosonmegyei Gazdasági Egyesület“ válsága. Mint értesülünk, a „Mosonmegyei Gazdasági Egyesület“ válságos helyzetbe jutott, amennyiben az egylet elnöksége s tisztviselői lemondtak állásukról s egyelőre kevés kilátás van rá, hogy az egyletnek restaurálnia sikerüljön magát. A lemondások oka abban rejlik, hogy az egylet az utóbbi időkben a megyei alispán részéről megtámadatásoknak volt kitéve, amelyeket megkoronázott Pogány József alispánnak az októberi megyei közgyűlés elé terjesztett azon javaslata, hogy amennyiben az egyesület semmit sem tesz s hivatását sehogy sem tölti be, az 1894. XII. t. cz. értelmében a vármegyei adminisztráció kebelébe bevonassék, tehát autonómiájától megfosztassék. Az alispánnak ez a sértő nyilatkozata olyan indignációt szült, hogy az egylet elnöksége s titkársága állásukról lemondtak, több igazgató-választmányi és tiszteletbeli tag pedig kilépett. Csak röviden kívánunk rámutatni arra, hogy a „Mosonmegyei Gazd. Egylet“ a folyó évben mit tett a megyei gazdaközönség közvetlen érdekében. Kiosztott 10 községnek 10 db tenyészbikát 1715 frt értékben és 4 kant 140 frt értékben ingyen használatra. Közvetített kedvezményes árban 27 db üszőt és tehenet részletfizetésre; ez a közvetítés 2826 frtjába került. Fentartotta darnói borjués a m.-óvári csikótelejét; három községben gazdakört alakított, ugyané helyeken hitelszövetkezetek létesítését is foganatba vette; 1000 forintnyi segélyben részesítette a magyar-óvárvidéki szarvasmarhatenyésztési egyletet. Ez egy sem frázis, ez mind értékben kifejezhető haszonszolgálat, amelyeket legjobban méltányolt magának az egyletnek közgyűlése akkor, amikor a tisztikarnak köszönetet s bizalmat szavazott meg; mindez azonban nem bírhatta rá a tisztikart, hogy surlódásoknak s megtámadatásoknak kitétt állásában megmaradjon. A helyzet az, hogy aki az egylet elnöki székébe lép, annak fel kell vennie a kesztyűt a megyei törvényhatóság feje ellen. Már pedig ez a kilátás egyáltalán nem lehet csábító s így nem esoda, ha ez az egylet, mely 36 év óta szolgálja vármegyéjének mezőgazdasági érdekeit, most az elárulás állapotába jutott. Midőn rámutatunk erre a sértő abnormitásra, rögtön annak a meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy amennyi-

ben a Gazdasági egyesületek országos szövetségének alkalma lesz hivatalosan foglalkozni a mosonyi ügygyel, ennek szanalása érdekében tekintelyét és súlyát mindenestre latra fogja vetni. Mert méltán kíváncsi lehet arra a feleletre, hogy egy közigazgatási közeg milyjogon használja fel hivatalos hatalmát egy autonóm testület megbontására s vajjon egy vármegyei alispán minden aggály, minden felelősségrevonás nélkül intézhet-e kirohanásokat egy autonóm testület ellen, amely lehet, hogy annak az alispánnak nem tetszik, amely lehet, hogy mint szabad társadalmi intézmény egy büro mindenhatóságának tudatát feszélyezi, de amely a mezőgazdaságnak évtizedek óta hív és hivattott letetemenyese volt s nem olyan olcsó nekünk, hogy a föld színéről egy könnyen el-söpörni engedjük.

„Saját termés”. Fontos határozatot hozott, közelesen a temesvári Lloyd-társulat választott bözzebirósága. E határozatnak nagyfontossága van a gazdákra, mert azt a kérdést döntötte el, hogy a gazda, ha kötlevel mellett sajáttermésű gabonát ad el a kereskedőnek, köteles-e a teljes mennyiséget szállítani akkor is, illetőleg köteles-e a különbözetet megfizetni, ha neki annyi buzája nem termelt. A rendes bíróságok e tekintetben eltérő álláspontra helyezkedtek. Egyik törvényszék megítélte a teljes különbözetet, a másik ismét csak a foglaló és kamatának visszafizetésére kötelezte a gazdát. A temesvári bözzebiróság az utóbbi álláspontra helyezkedett. Az adot esetben N. I. gazdaember, mint közvetítő 100 métermázsa, mint termelő pedig külön 100 métermázsa adott el K. S. kereskedőnek, ez utóbbira nézve a kötlevel határozottan kimondotta, hogy az saját termés. Az illető azonban bebizagolta, hogy 42 hold földjén összesen 71 métermázsa termett s ebből a vetőmag és költség levonása után csak 16 mm. maradt meg tényleg. A választott bíróság az első 100 métermázsa nézve föltétlenül kimondotta a szállítás kötelezettségét, a többire nézve azonban csak 16 mm. után ítélte meg az árdifferenciát. Hivatkozván arra, hogy a kötlevel csak a saját terméssel szólott.

A pénzügyminiszter és a szesztermelők. A pénzügyminiszter leiratilag értesítette a mezőgazdasági szesztermelők országos értekezlete által kiküldött végrehajtó-bizottságot, hogy a szesztermelők országos egyesületének f. évi december hó 8-án megtartandó alakuló közgyűlésére, képviselőiben Schreiber Viktor, pénzügyminiszteri osztálytanácsost küldötte ki. Egyben kinyilatkozta, hogy az egyesületet a maga elébe tűzött célok megvalósítására irányuló törekvéseiben készségesen támogatni fogja.

Védőoltások a sertésvész ellen. A földmivelésügyi miniszter a sertésvész ellen eddig folytatott védőoltási kísérletek eredménye alapján a gazdaközönség érdekében kívánatosnak tartja, hogy ezek a védőoltások a szakértők által minél kiterjedtebben alkalmaztassanak. Ennek folytán oly célból, hogy kellően képzett és begyakorolt állatorvosok álljanak a gazdaközönség rendelkezésére: a budapesti állatorvosi akadémián 1898. január hó 3-16-ika közt a sertésvész elleni védőoltásokat, a mallein és tuberkulin kezelést és az állatorvosi szaktudomány újabb eredményeit felölölő állatorvosi szaktanfolyamot tartat, melyen minden okleveles állatorvos részt vehet. Ezen védőoltási és széruteremelési szaktanfolyam látogatásának megkönnyítése érdekében a tanfolyamra jelentkező minden vidéki hatóság (vármegyei, városi, kör és községi) állatorvos a földmivelésügyi miniszterium részéről 30 frt segélyben részesül.

A mezőgazdasági rendeltetésű abrak-takarmány kedvezményes díjazásának kiterjesztése. A mezőgazdasági rendeltetésű abrak-takarmány szállítványokra a m. kir. államvasutak vonalain engedélyezett vit-ldijkedvezmény alkalmazása annyiban kiterjesztetett,

hogy a díjkedvezmény igénybevételére jogosító igazolványok ezentul egyes vidéki takarmány-kereskedők részére is, helyi fogyasztás céljából szállítandó ilyenmü küldeményekre szorítólag kiadatnak.

Vámhitel. Nemcsak minálunk vetődött éppen most felszínre a vámhitel az őrlési forgalom képében, hanem Németországban is az a kérdés foglalkoztatja a törvényhozást, hogy a gabonabehozatalnál engedélyezett vámhitelt és a vegyes átmeneti raktárakat megszüntessék. Az erre vonatkozó javaslatokat a német birodalmi gyűlésben elfogadták s most fogja a Bundesrath tárgyalni a kérdést. A porosz kormány is a megszüntetés mellett van, a bajor és a szász kormány és a mecklenburgi is megakarja szüntetni a vámhitelt, melyvel annyi visszaélés történik s így valószínű, hogy a Bundesrath ily értelemben fog határozni. A gabonabevitelnek nyújtott kamatnélküli vámhitelezés erősen sérti a mezőgazdaságot — akárcsak nálunk — holott még csak a kereskedelemlnek is alig van előnye belőle.

Eladó szőlővesszők és szőlőajtványok. A földmivelésügyi miniszterium a „Földmivelési Értesítő” 47. számában közzéteszi a hazai szőlőbirtokosok által eladásra bejelentett fajtisztaság és peronoszporamentes európai és amerikai fajtájú szőlővessző- és szőlőajtvány-készletek kimutatását. A bejelentések nagy halmaza teljes tájékoztatást nyújt a felől, hogy a különböző amerikai és európai fajtájú szőlővesszők, zöld és fás gyökerecsőajtványok hol, kitől és milyen árban szerezhetők be. Mindenesetre ajánljuk azoknak, akik enémü szükségletüket kielégíteni akarják, szerezze meg ezt a kimutatást, melynek alapján a legkülönbözőbb helyeken, különböző anyagokban és ajánlatokban van alkalmuk válogatni.

Gazdaság-kereskedelmi iroda. Vettük az alábbi értesítést s teljes készséggel ajánljuk olvasóink figyelmébe: „A magyar gazdak — kiviteli terményeinek előnyös értékesíthetése és közvetítése céljából — 1894 dik évben alapított üzletmenetét, Bécsben: Vojnits I. (III. Hauptstrasse 159.) urra, mint a bécsi és németországi külpiacok szakavatott ismerőjére ruházván át, én jelenleg Budapesten (Museum-körut 5.) a gabonatermekáru és hizómárhakivitel bizománybani közvetítésére „Gazdaság-kereskedelmi irodát” rendeztem be, azon reményben, hogy: a t. gazdaközönség e tekintetben legkészségesebb és pontos szolgáltatásaimat igénybe vevén, ezt felkarolanda és becses támogatásában részesítend! Papp György.”

Szecsavágók, répvágók, darálógépek, gyors takarmányjűlesztők széna- és szalmakészítők stb. szoval mindazon gépek, melyek a gazdaságban tölire szükségeltetnek, igen jó minőségben s kedvező feltételek mellett szerezhetők be Friedlaender József gépgyárral, Budapest, VIII. Külső-Kerepesi-ut 1.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Készbuza ma jobban volt kinalva, a malmok a hidegebb idő folytán jobb vetelkedvet mutattak, elkelt 20,000 mm. és az árak 5 krral magasabbak.

Eladatott:

Tiszavidéki:	400 mm.	76 kg.	13-—	frt 3 óra
	200	75	12-90	3
	2500	74	12-80	3
	100	76	12-80	3
	100 mm.	75	12-80	frt 3 óra
	100	74	12-80	3
	200	76	12-95	3
	300	74	12-80	3
	100	75	12-80	3
	100	75	12-80	3 óra

	150	75	12-80	
	100	74	12-—	keverék
	100	72	12-—	3 óra
Pestvidéki:	100	76	12-85	
Fehérmegyei:	100	75	12-50	
Felsőmagyarorsz.:	100	76	12-65	
	100	75	12-65	
Bajai:	2300	73	11-65	
	800 mm.	74	11-80	
Ujvidéki:	1000	74	12-42	
Raktáraru:	1000	78	12-45	
Szerbiai:	1000 mm.	73 kg.	10-25	
Orosz:	5600	74	10-70	
Oláh:	1500	69	9-—	

Készruzs szilárd és minőség szerint 8-50—60 frt post. paritással kelt el. Árpa jobb fajtákban szilárd, etető árpa minőség szerint 6-—6-30 frt ab itt kelt el.

Tengeri nagyon szilárd és a határidő ára szerint adatok el.

Zab tartott. Határidők a szilárd készruziacoz következtében szilárdak voltak.

Következő kötések történtek.

	Kötetett.	Déli zárlat.
Tavaszi buza . . .	12-10—12-14	12-13—15
Ószi buza . . .	—	9-60—65
Ószi rozs . . .	—	—
Tavaszi rozs . . .	8-82—8-85	8-85—86
Tavaszi zab . . .	—	6-50—50
Ószi zab . . .	—	—
Nov. tengeri . . .	—	5-56—57
Uj tengeri . . .	5-53—5-56	12-30—50
Uj repce . . .	—	—

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e héten változatlan szilárd irányzat uralkodott és az árak finomított szeszben a mult heti zárlatjegyzés szerint, ellenben élesztőszeszben 13 krral drágábban jegyeznek. A kontingens nyersszesz ára Bécsben 50—60 krral olcsóbb a mult heti jegyzés szerint és az irányzat kontingens nyersszeszben lanyhabb valamivel.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz e héten 25 krral olcsóbban lett kinalva azonnali, míg december—januári szállításra 50 krral olcsóbb az ár.

A budapesti piacon az üzletmenet kielégítő és a forgalom meglehetősen élénk volt. Vidékről főleg élesztőszesz rendelések érkeztek és minthogy e czikkben a készletek gyérek, az ár 25 krral emelkedett. Egy vidéki gyár 2—300 hektoliter finomított szeszt adott el azonnali és decemberi szállításra 55-50 frton budapestre szállítva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 18-25—18-50 frt.

Bécsi jegyzés 18-50—18-80 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 53-87—54-25 frt adózott burgyaszeszért.

Trieszti jegyzés 10-—— frt kiviteli szeszért. Román áru 9-75 frt.

A kivitel e héten néhány tétel finomított szeszt vásárolt, mely Fiumén át tovább lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak közül: Baja, Arad, N.-Várad, Losonez, Kenyérmező, Győr, változatlanul, a többiek 13 krral drágábban jegyeznek.

Budapesti zárlatarak e héten: Finomított szesz 56-—56-25 frt, élesztőszesz 56-—56-50 frt, nyersszesz adózva 55-—55-50 frt, nyersszesz adózatlan 14-25—14-50 frt, denaturált szesz 19-25—19-50 frt. Kontingens nyersszesz ———.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Förös löhere. A piac helyzete, úgy mint eddig, ez idő szerint is csendes. Belföldi eredetű arutól némileg többet kinalnak, a forgalom mindazonáltal nem emelkedett, mert gyöngö a kereslet. Külföldnek ajánlatai nem voltak igen sürögősek és Amerikának jelenleg forgó, különösen olcsó árai még tovább csökkentést — úgy látszik — nem képesek mar elbírni.

Luczerna. Valamint provencei, úgy olasz finom minőségűek is magasabb árakat igényelnek, belföldi új termésű mag teljesen hiányzik.

Buzaczimet keveset ajánlanak, e czikk ára tartja magát, sőt inkább egy csekely emelkedő áramlat észlelhető árkelete után.

A központi vásárcsarnok árujegyzése országban (en gros) eladott élelmiczikkek árairol.

Magyar gazdak vásárcsarnok ellátó szövetkeztének jelentése 1897. november hó 24-éről.

A nagy felhozatalok a piaci forgalommal nem tartottak lépést, amicrt egyes czikkeknben a készletek tetemesek. Különösen vadfélékkel bőven el vagyunk látva, a mult heti olcsó árak most sem javultak.

Eladási árak a következők:
 Marhahús hátulja 50-52 kr, eleje 46-48 kr. borjúhús hátulja 58-69 kr, eleje 54-56 kr. Vidéki sertés nagy készletek miatt kevésbé keresett, kgja egészben 48-52 kr. Sonka belföldi 95-100 kr. prágai 1-1.05 frt. Szopos malacz az enyhe időjárás következtében csak lnyhán kel, kgja 75-85 kr.
 Tisztított baromfi igen nagy mennyiségben került a piacra, de csak olcsó áron talál vevőre. Hízott liba kgja 48-50 kr, réce 20-22 kr, pulyka 54-56 kr.
 Vadfélék közül nyul a keresletet meghaladó mennyiségben érkezik, drbja 80 kr - 1 frt, fácán 1.40 frt, fogoly 90 kr, szalonka 1.30-1.40 frt.
 Gyümölcsfélék közül piaci áru 14-16 frt, csemegefajták 25-36 frtért keltek mm-ként.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1897. nov. 22-én.)

Hus. Marhahús hátulja I. oszt. 1 q frt 46-55, II. oszt. 40-52, III. oszt. 35-44, eleje I. oszt. 44-48, II. oszt. 36-46, III. oszt. 30-44, borjúhús hátulja I. oszt. 60-60, II. oszt. 56-56, eleje I. oszt. 56-60, II. oszt. 44-50, birkahús hátulja I. oszt. 30-32, II. oszt. 23-30, eleje I. oszt. 28-38, II. oszt. 26-26, bárány eleje 1 db - -, hátulja - -, sertés magyar szalonnával elsőrendű 1 q 52-56, vidéki 42-46, szalonna nélkül elsőrendű 54-54, vidéki 48-50, sertés-pörkölt 46-50, sertés magyar szalonnával 47-52, szalonna nélkül 48-54, sertés füstölt magyar - -, idegen (vidéki) 52-58, sonka nyers 1 kg. 60-80, füstölt bef. csonttal 0.7-0.9, csont nélkül 0.90-1.1, sonka füstölt kül. csont nélkül 0.85-0.85, szalonna sózott 1 q 54.0-56.0, füstölt 60-61.0, sertészsír hordóval 58.5-58.5, hordónélkül 57.0-57.0, kolbász nyers 1 kg. - -, füstölt 60-72, szalámi belföldi 150-240, külföldi - -, malacz szopos élő 1 db - -, tisztított 70-90.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt 1-1.20, csirke 0.60-1.2, káppan hízott 1.30-1.50, sovány - -, réce hízott 1.60-2.60, sovány 1-1.60, lud hízott 3.50-6.50, sovány 1.60-3- -, pulyka hízott 3.20-4- -, sovány 0-0-0-0. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0.75-0.90, 1 kg. - -, csirke 1 db 0.45-0.55, 1 kg. - -, káppan hízott 1 db 0.90-1.50, 1 kg. - -, réce hízott 1 db 0.90-1.30, 1 kg. 40-50, félékővér 1 db 0.40-0.80, lud hízott 1 db 2.50-3, 1 kg. 0.44-0.52, félékővér 1 db 1.20-2- -, 1 kg. 37-42, pulyka hízott 1 db 1.80-3- -, 1 kg. 40-50, félékővér 1 db 1.20-2- -, 1 kg. 40-50, ludmáj 1 db 10-11, 1 kg. 1-1.60, ludzsír 1 kg. 70-1.20, idej liba 1 db - -.

Hal. Élő. Harsca 1 kg. frt 0.40-1- -, csuka 0.25-1- -, ponty (dunai) 0.40-0.80, süllő - -, kecsge - -, márna 0.40-0.50, czompo 0.32-0.40, angolna 0-0-0-0, apró kevert 0.12-0.20, lazac - -, pisztráng - -.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0.08-0.10, lefölözött 0.05-0.08, tejszín 0-0-0-0, tejföl 0.28-0.35, tehénvaj (tea) 1 kg. 0.95-1.20, I. rendű 0.70-0.80, II. r. 0.40-0.60- -, olvasztott - -, Margarín I. rendű 0-0-0-0, II. rendű 0-0-0-0, tehénúró 0.08-0.18, juhúró 48-54, liptói 0.56-0.60, juhsajt 0-0-0-0, emmenthali sajt 1.10-1.15, groji sajt 0.65-0.68.

Liszt és kenyéremű. Fehér kenyér 1 kg. frt 0.18-0.19, barna kenyér 0.15-0.16, rozskenyér 0.10-0.11. Buzalisztt 00 sz. 1 q - -, 0 - -, 1 - -, 2 - -, 3 - -, 4 - -, 5 - -.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 40-45.0 II. oszt. (1440 db.) 38-40.0, meszes 32-35, orosz tojás 100 db. - -, tea tojás 3-3.50, törött tojás 2.10-2.40.

Hüvelyesek. Lenese magyar 1 q frt 14-18 stoke-rai 23-37, borsó héjas magyar 6.5-12- -, koptatott magyar 14-16, külföldi 19-24, bab fehér apró 9-11, nagy 8-12, szines 9-12.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 3-5- -, 1 q 2.0-3.0, Petrezelem 100 kötés 3.50-6- -, 1 q 2.0-4.0 zeller 100 drb 1-1.80, karalábé 0.8-1.2 vöröshagyma 100 köt. 4-6- -, 1 q 3.50-6- -, fohagyma 100 köt. 12-20, 1 q 16.0-20.0, vörösrépa 100 drb 0.80-1.60, fehérrépa - -, fejeskáposzta 3.2-6.0, kelkáposzta 100 drb 0.80-1.6, vörös káposzta 3.6-10- -, fejesaláta 0-0-0-0, kött. saláta - -, burgonya, róza 1 q 2-2.50, sárga 2.40-3- -, külföldi - -, fekete retek 100 drb 0.50-1.60, uborka nagy salátának 100 db - -, savanyított 1.5-2.0, zöld paprika 0-0-0-0, tök főző 30-40, zöldbab 0-0-0-0, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. - -, fejtett 1 lit. - -, tengeri 100 cső - -, karfiol 100 db 4.0-10, paradicsom 1 kg. 0-0-0-0, spárga - -, torma 100 db 8-12.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 18-35, köz. alma 10-18, fajkörte 18-30, közönséges körte 8-18, szilva magva-váló 0-0-0-0, vörös - -, aszalt - -, cseresnye faj - -, közönséges - -, meggy faj - -, közönséges - -, ringló - -, barack kajszin - -, ősz - -, dinnye görög nagy 100 db - -, kicsi - -, sárga faj - -, 1 kg. közönséges - -
 szőlő 1 kg. 0.30-0.38, csemege 35-40, dió (faj, papirhéjú) 23-30, közönséges 20-23, mogyoró 22-30, gesztenye magyar 8-12, olasz 12-19, narancs messinai 100 db 1.0-2.0, pugliai - -, mandarin 3-3- -, citrom 0.80-1.20, füge hordós 1 q 18-18, korszorus 19-20, datolya 46-56, mazsolaszőlő 45-65, egres 1 lit. - -, eper 1 kg. - - kr.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 35-52, II. rendű 18-30, csöves 30-35- -, (száritott) - -, köménymag - -, borókamag - -, mák 1 q. frt 18-26, méz csurgatott 0.25-0.32, sejtékben 1 kg. 0.40-0.70, szappan szín - -, közönséges - -, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0.40-0.60, vörös asztali palackban 0.55-0.85, házi pálnika palackban 0-0.00, ásványvíz palackban - -.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piacon. 1897. november 26-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott Budapestről 30 árus 176 db sertést, 5 árus 38 db südőt, - kg. friss húst, 540 kg. füstölt húst, 1200 kg. szalonnát, 900 kg. hájat.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertést 1 kg. 48-51, 1 q 4800- -, süldőhús 1 kg. 48-51, 1 q - - 4800, füstölt sertés 1 kg. 52-56, 1 q 5200- -, szalonna zsírnak 1 kg. 56- -, 1 q 5400- -, füstölt szalonna 1 kg. 58-60, 1 q 5800- -, háj 1 kg. 58-60, 1 q 5800- -, disznózsír 1 kg. - -, 1 q - -, kocsonyahús 1 kg. 32-48, 1 q 3000-4400, füstölt sonka 1 kg. - -, 1 q - - krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1897. nov. 26. A székesfőv. vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott községekből 180 szekér réti széna, 70 szekér muhar, 45 zsupszalma, 20 szekér alomszalma, - szekér takarmányszalma, - szekér tengeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbikköny, kles sw.) 2000 zsák szezcska. A forgalom élénk. Arak q-knt a következők: réti széna 240-280 muhar u 200-240, zsupszalma 120-150, alomszalma 120-140, egyéb takarmány - -, lóhere - -, takarmányszalma - -, tengeriszár - -, luczerna - -, sarju - -, szalmaszezcska, 180-200, széna - -, uj - -, zabosbikköny 210-250. Összes kocsiszám 340, súly 215700 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1897. évi november hó 25-én. (A budapesti közdögőhid és mahavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhajtott: 348 db, ugymint: jármos ökör elsőmin. 18 db, közép 126 db, alárendelt - db. Fejőstehén: 2-2, 1 db, tarka 70 drb, tenyészbika - drb, tarka tinó - fehér - db, jármosbivaly - db, bonyhádi 23 db, ökör - db, tarka - db.

A gazdasági mahavásár vonatott irányzat mellett bonyolódott le. A fejőstehénvásár nagyobb tejjazdasággal foglalkozóknak jelenléte folytán meglehetősen gyorsan folyt le. Az egyes vevők közül említhetők: Deutsch K. Rác-Almás 24 db, Stéger N. Pozsony 59 db, gr. Pallavicini E. Nádtt 20 db jármosökör, Rosenberg N. Bieske 11 db tarka fejőstehén.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 317-330, középminőségű jármos ökör 275-290, alárendelt minőségű jármos ökör - -, hizlalni való - -, jármosbivaly - - forintig páronkint. jobb minőségű jármos ökör - -24.50 mm-kint é. s., tarka tinó 2 éves - - frtig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén - -, tarka kevert származásu tehén 85-145, bonyhádi tehén 125-185 frtig, bika - - frtig páronkint.

Budapesti vágómarhavasár. 1897. november hó 25-én. (A budapesti közdögőhid és mahavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 2088 db nagy vágómarha, nevezetesen: 888 db magyar és tarka ökör, 576 db magyar és tarka tehén, 82 db szerbiai ökör, 341 db boszniai ökör, 10 db boszniai tehén, 4 db szerbiai tehén, 78 db bika és 109 db bivaly.

Minőség szerint: 180 darab elsőrendű hízott, 1762 db középminőségű és 146 db alárendelt min., - db elsőrendű hízott ökör, - db középminőségű ökör és - db alárendelt min. ökör; - db elsőrendű hízott tehén, - db középminőségű tehén, - db alárendelt minőségű tehén.

A mai vágómarhavasárra új szerbmarhát nem hoztak s csakis a kevés mult hétről visszamaradt szerb ökör volt a vásáron. A felhajtás ennél fogva meglehetősen kicsike volt mi a vásár forgalmára kedvező volt, a mennyiben daczára annak, hogy idegenek kevesen voltak jelen, a vásár élénk hangulatban nyert lebonyolódást. Az árak 1-2 frttal emelkedtek.

Következő árak jegyeztettek: Hízott magyar ökör jobb minőségű 28-32-, kivételesen 34.50- -, hízott magyar ökör középminőségű 26-27.50, alárendelt minőségű magyar ökör 21-25.50, jobb minőségű magyar és tarka tehén 21-30-, kivételesen tarka tehén - -, magyar tehén középminőségű, 21-30- -, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén - -, szerbiai ökör jobb minőségű - -, kivételesen - -, szerbiai ökör középminőségű 22-26, szerbiai ökör alárendelt minőségű - -, szerbiai bika 20-29-, kivételesen - -, szerbiai bivaly 16-20- frtig métermázsánkint élősúlyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1897. nov. 25-én. (A budapesti vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

A felhajtás jelentékeny felhajtás mellett élénk forgalmu volt.

Felhajtott összesen 647 db. Eladatott 240 db. Jobb minőségű lovakból háttas 16 db, eladatott 5 db 130-215 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 25 db, eladatott 10 db 90-130 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) 8 db, eladatott 1 db 1b2- - frtért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 10 db, eladatott - db - - frtért, ponyy 4 db, eladatott 1 db 30- - frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 80 db, eladatott 30 db 40-95 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 200 db, eladatott 90 db 25-40 frtért; alárendelt minőségű lovakból 304 db, eladatott 103 db 7-15 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 60 db, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 7 db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott - db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott - db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett - db.

Kőbányai sertésvásár. 1897. nov. 26. (Első magyar sertésüzemelési-társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet lanyha volt. Heti átlag-árak: Magyar válogatott 320-330 kg. nehéz 51-52.5, 280-300 kg. nehéz 52.5-55 kr, öreg 300 kg. tuli - - kr, vidéki sertés könnyű - krajezar. Szerb 50- -53 kr. Román - - tiszta kg. páronkint 45 kgr. élet-súlylevonás és 4% engedmény szokásos. - **Éleség-árak:** Tengeri ó 5.40- - frt, árpa 6.60 frt Kőbányá. átvéve. **Helyi állomány:** nov. 14. maradt 21824 drb **Felhajtás:** Belföldről 970 drb, Szerbiából 1732 darab, Romániából - drb, egyéb államokból - darab. Összesen 1702 db. Főösszeg 23531 db. Állomány és felhajtás együtt - drb. **Felhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1394 drb, belföldre Budapest környékére 402 drb, Bécsbe 117 drb, Csehországba, Morvaország és Sziléziába - drb, Ausztriába 637 db, Német birodalomba - drb, egyéb országokba - db. A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban elhullott 5, vagonból kirakatott hulla 2, borsókásnak találtatott 1, összesen 8 db. Összes elhajtás 2558 darab. Maradt állomány 20973 drb. A részvény-szállásokban 4724 drb van elhelyezve. Az egészségügyi tranzit-szállásokban maradt 3247 drb. **Felhajtás:** Szerbiából 732 drb, Romániából - drb, összesen 3979 drb. **Elhajtás:** 283 drb, maradt állomány 3696 drb és pedig 3696 drb szerb és - db román. Az egészségügyi szemlénéll jan. 1-től máig 972 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czelokra feldolgoztatott.

Budapesti szarumarhavasár. November hó 25-én. **A székesfővárosi közdögőhid és mahavásár igazgatóság jelentése.**

Felhajtott: 261 drb belföldi, - db galicziai, - db tiroli, 27 db növendék élő borju, 25 db élő bárány; 57 drb belföldi, 58 drb galicziai, - drb tiroli, - drb bécsi, - drb növendék borju, 150 drb öltött bárány, - drb élő kecske.

A vásár hangulata vonatott volt.

Árak a következők: Élő borjú belföldi 15-26- frtig, kivételesen - frtig dbonkint, 30-42 frtig, kivételesen 44 frtig sulyra, növendék borju 23-25 frtig, kivételesen - frtig dbonkint, 20-22- frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 48-58, kiv. -, tiroli - frtig, galicziai 48-56 frtig, növendék borju - frtig dbkint, öltött bárány 4.5-8.5 frtig, bécsi öltött borju 50-58 frtig sulyra. Élő bárány 8.25 frtig, kivételesen frtig páronkint Élő kecske - - frtig páronkint. Hizlalt ürü - -

Ingtatlanok árveresei (20000 frt becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Nov. 29	Sziráki kir. járásbírószág	a tkvi hártóság	báro von der Becke Imre	28000
Nov. 29	Z.-egerszegi kir. tvszék	a tkvi hártóság	Horváth Miklós és neje	26895
Nov. 30	Sz.-fehérvári kir. tvszék	a tkvi hártóság	Sz.-fehérvári színház részv.-társ.	12166
Decz. 1	Palánkai kir. járásbírószág	a tkvi hártóság	Stoikovits Miklós	29000
Decz. 3	Érsekújvári kir. jbróság	a tkvi hártóság	Jóny Ferdinándné	36960
Decz. 7	Losonezy kir. járásbírószág	a tkvi hártóság	Farkas Lajos és neje	24948
Jan. 3	Homonnai kir. bírószág	a tkvi hártóság	Broszmann Ernő	33455
1898. jan. 21.	Kassai kir. törvényszék	a tkvi hártóság	Baszel Károly és neje	26250
Jan. 21	K.-helmecezi kir. jbróság	a tkvi hártóság	Pilissy Ferdinánd	32907
Febr. 3	Nyitrai kir. törvényszék	a tkvi hártóság	Scherz Aladár	40168

AZ ORSZ. MAGY. GAZD. EGYESÜLET TULAJDONA.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. - Főszerkesztő és kiadá-sért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. - Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. - Társzerkesztő: Buday Barnabás.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1891 évben.

Elnök: TELEKI Géza gróf.

Alelnök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY Géza gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, BESSEWFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK Gyula, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÖNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatot terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

ELADÓ

két tisztavérű 1½ éves

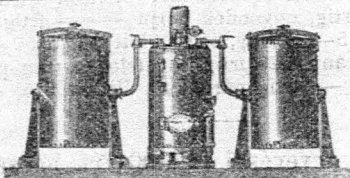
Siementhali tenyészbika,

az Országos törzskönyvbe 659 és 681. szám alatt felvéve. Az ár megtekintés után egyezmény szerint.

Horn Dávid szokolezi jószágkezelősnél,

SZOKOLÓCZ, posta és vasútállomás Pöstyén. 4745

Takarmánykamra-berendezések

nevezetesen: **szeeskavágók**, szabadalmazott védőkészülékek, **répavágók** szelet- és koczkavágásra, **répázúzó**, **kukoriczamorzsolók**, **darálómalmok** kézi-, járgány- és gőzhajtásra, **amerikai Duplex-darálók** gőzhajtásra, esőves- és szemes-kukoricza és mindennemű gabonafajok egész finom darálására, **egy- és kétjáratu malmok** vasállványon, **olajpogácsatorók**, **járgányok**, **transmissiók**,

burgonyafőző- és takarmányfüllesztő készülékek,

továbbá **trágyalé-szivattyúk** és **fecskendők**, **trágyaléosztók**, **széna- és szalmasajtók**, nemkülönben az összes **talajművelésközök**, **vető-, kaszáló- és aratógépek**- **gabonatisztító- és osztályozó gépek**,

répamagtisztítók

nagy választékban jutányos áron kaphatók

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapest,

V., Váci-körút 60. szám.

Árjegyzék és költségvetés kívánatra ingyen és bérmentve.

Közvetlen Amerikából

importált,

most megérkezett

Poland china

tenyészsertések pedigreevel.

PICK OSWALD

VIII., Külső Kerepesi-út 1. sz.

Az ezredéves kiállításon az arany érdemkereszttel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára és vasöntődéje

NAGY-KANIZSÁN,

tudomására hozza a nagyérdemű gazdaközönségnek, hogy

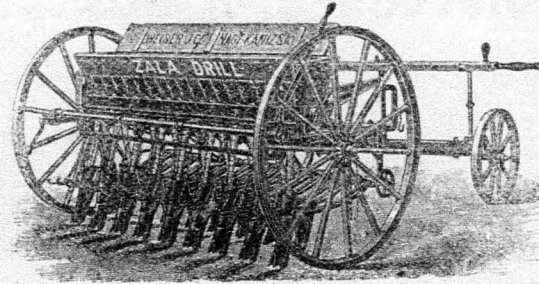
Magyarország legjobb sorvetőgépe a

ZALA-DRILL

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület 1897. október hóban Kisbén rendezett nemzetközi vetőgépversenyén a legelső díjjal, a

állami aranyéremmel

Zala-Drill géppel a vetésnél 40% magmegtakarítás érhető el.

és az 1897. szeptember hóban Lévan megtartott vetőgépversenyen a legelső díjjal „nagy územre”

arany-éremmel tüntetett ki.

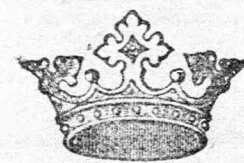
Ajánlja: szabad, kiváltható kapacsuklyókkal ellátott

Zala-Drill és Perfekta

sortvetőgépek; több kiállításon kitüntetett

Sack-rendszerű azeleket, szeeska- és répvágóit és mindenféle gazdasági gépeit és eszközeit. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

VÉD.

JEGY.

A zalathnai kénkovand ipar r. t.

BRASSÓI

kénsav- és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

MŰTRÁGYÁIT

a t. cz. gazdaközönség b. figyelmébe.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a

Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.
BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxidálás módszer szerint **inoxidált szivattyúk** rozsdá ellen védve.

Arjegyzékek
ingyen és bérmentve.
1806

W. GARVENS, Wien, L. Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

A mezei egerek irtásához

felhívjuk a t. gazdaközönség figyelmét az általunk elő-
állított

SACCHARIN-STRYCHNINZABRA,

mely a mezei egerek elpusztításához mint legjobb szer ismeretes. Ezekre menő elismerő nyilatkozatok vannak birtokunkban. Méreglerakó készülékünk alkalmazása esetében a foglyok és más hasznos állatok megmérgezésének veszélye ki van zárva.

SACCHARIN-STRYCHNINZAB

1 kiló frt 1.10; 5 kilónál frt 5; 10 kiló 9.50; 25 kiló 21.50.
Méreg-lerakó készülék darabja frt 2.20.
5 drb. egy postacsomag. 4725

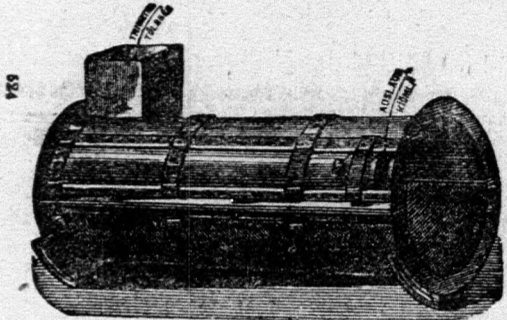
Előjáróságoknak, gazdasági egyesületeknek, testületeknek, jelentékenyebb megrendelésnél előnyös árajánlat.

A. Wasmuth & Co., Hamburg U.

Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszer-tára, Budapest, Király-utca 12. sz.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. löhere-tokászó készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készüléknél.
Legkötőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V., Külső váci-ut 46. sz.

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfahintő-closetek,

valamint

aranyékszék-berendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

II., Lánchíd-utca 2.

Arjegyzékek

kivánatra

bérmentesen

küldetnek.

Eladó szőlővessző.

Az alsó hegyi gazdaság szőlőkezelésénél,

u. p. **Nagy-Dorog**, (Tolnamegye).

Immunis talajon termelt, peronospora mentes, teljesen kiérett 50-65 cm. hosszú, 6-12 cm. vastag, következő nevé és mennyiségű sima és gyökeres vessző eladó:

Olasz rizling 20.000, Kövidinka 10.000, Zöld szilváni 5.000, Veltelái vörös 4.000, Zöld fehér 20.000, Vörös dinka 4.000, Burgundi fehér 2.000 drb.

Sima vesszők ára ezrenként 4 forint, gyökeresek pedig 10 forint. 4759

Tavaszi szállításhoz a vételár 50%-kal drágább és előleg küldendő. Csomagolás nagyobb megrendelésnél ingyen, különben önköltségen.

H-alaku acél patkó-sarok.

Folyton cics, a legjobb stíri acélból, koronalepes lehetetlen, biztos járás által a lovat kíméli, használatban olcsóbb mint a közönséges patkó-sarok. Árlapok ingyen és bérment. kapható **KASZAB és BREUER** Budapest, VI., **Eötvös-utca 42. patkolóanyagok és csavarárnyjár** és minden jobb vaskereskedésben.

Homokszőlő telepítése.

Irta: **Rácz Sándor.**

Ára I frt 50 kr.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Á r a k:

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130-140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Gőzekék

utcai lokomotivok,

gőzcseplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szives tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction

in Teschen in Schlesien, czimen. 4091

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az új-dombóvár-pécsi vonalon közlekedő 1901. és 1902. sz. gyorsvonatok Péllérd állomáson f. évi november hó 29-től kezdve feltételesen meg fognak állni a megszüntetéssel, hogy a Budapest felé menő 1901. sz. gyorsvonatnál d. e. 8 óra 31 pkor ott csak felszállani, a Budapest felől jövő 1902. sz. gyorsvonatnál pedig este 7 óra 49 pkor csak leszállani lehet.
Budapest, 1897. november 17- n.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és róleum váladékból nyert gázok értékesítését, cizáló készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-osövek raktáron.

E. Leinhaas, Freiberg i. S.
 ajánlja, mint hosszú évek sora óta specialista teljes
mezőgazdasági szeszfőzde-it
 szeszfinomítóit és élesztő gyár berendezéseit, ugyintze minden egyes és szakmába
 vágó gépeit és eszközeit,
GŐZGÉP-KAZÁNOKAT.
 Árjegyzék és költségvetés ingyen.
MAGYARORSZÁGBAN SZÁMOS REFERENCIA.

J. K. ERKER, WIEN,
 IX., Stroheckgasse 2. 4421
 Különlegesség
 cs. és kir. szab.
 gyorsnyíró gé-
 nekben lovak,
 szarvasmarhák,
 juhok és serté-
 sek számára.
 Ezzel a géppel
 egy lovat 3/4
 óra alatt, egy
 darab szarvas-
 marhát 20 perc alatt, 60 drb. disznót és 20 drb. juhot
 óránként nem szakértő is a legbiztonságban lenyírhat.
 — Gépem a legnagyobb szarvasmarha és lótenyésztő
 intézeteknél legjobb sikerrel van alkalmazásban és
 a legjobb referenciák állnak rendelkezésemre.
 Prospectusok és árjegyzékek ingyen.

Vágó-állat-eladók figyelmébe
 ajánljuk a VI. évfolyamba lépő
Mészárosok és Hentesek Lapját
 (Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Schatz Árm n, lapvezető Komáromi Sándor)
 Valamennyi szakipartestületnek hivatalos közlönye.
Egyedüli az országban. 4513
 Közli Európa, Amerika összes nagyobb állatvásárait árjegyzéseit; ugyintze a
 hivatalos állategészségügyi rendeleteket, s az állatkereskedelem, állategészségügy
 körébe vágó s ezekkel kapcsolatos dolgokat; különös súlyt fektet az országos
 állatvásárok határidejének hetenként pontos közlésére.
Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal:
VIII., Csokonay-utca 10. sz.
 Előfizetési ár: egy évre 6 frt; hirdetések díjszabás szerint számítatnak.
 Megjelenik minden pénteken 20—28 old. terjedelemben.

Marokrakó aratógépekre Mezőhegyesen 1897. Első díj: nagy állami aranyérem.

KÜHN E.
 Gyár: **gazdasági gépgyára** Főraktár: **BUDAPEST,**
MOSONBAN. VI., Váci-körút 57/a.

Ajánlja a gazdaközönségnek a bekövet-
 kező időnyre
takarmány kamara berendezéseit
 a legjutányosabb árban. Tervezetek ki-
 vánatra készíttetnek.
Takarmány füllesztők,
 (Ventsky szabadalma.)
 melyek kitűnősége, gyors működése és
 könnyű kezelhetősége felől számos ma-
 gyar gazda bizonyítványa rendelkezésre
 áll; továbbá
Uj! „Rapid“ darálók Uj!
 minden nagyságban, zúzó szerkezettel is.
Uj! Burgonya választó gép Uj!
 szecskavágók, répvágók, mor-
 zsolók, darálók, cszokcséplők,
 aranka-rosták, Sack-rendszertű
 egyes, Kettős és hármas ekék.
 Rosták (szelelő magtárhoz 33 frt). Konkolyválasztó stb. Hadviger-féle
 legjobb acél kasavágó kések.
„HUNGÁRIA DRILL“ és „MOSONI DRILL“ (hegyi) legjobb
Árjegyzék bérmen ve.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
 1897. évi. C. II. szám.

Hirdetmény.
 Közvetlen áruforgalom Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország között.
 (Uj díjszabások és új üzletszabályzat életbeléptetése.)
 Az Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország közötti közvetlen áruforga-
 lombban 1898. évi január hó 1-én a következő új díjszabások lépnek hatályba, u. m.
 a) A gyors- és teherárak szállítására érvényes általános és külön határozmányokat, vala-
 mint az áruszállítást tartalmazó díjszabás I. rész.
 b) A cs. kir. osztrák államvasutak, a cs. kir. szab. déli vasúttársaság (osztrák vonalak) a
 szab. osztrák-magyar államvasúttársaság, a cs. kir. szab. osztrák északnyugoti vasút, a cs. kir. sz.
 Nándor császár északi vasút és a cs. kir. szab. Kassa-oderbergi vasút (osztrák vonalak) állomásai-
 nak a szerb, bolgár és keleti vasutak állomásaival való forgalmára érvényes II. rész, 1. füzet.
 c) A magy. kir. államvasutak, a cs. kir. szab. Kassa-oderbergi vasút (magyar vonalak), a
 Győr-Sopron-ebenfurti vasút és a cs. kir. szab. déli vasúttársaság (magyar vonalak) állomásainak
 a szerb, bolgár és keleti vasutak állomásaival való forgalmában érvényes II. rész, 2. füzet.
 Ezen új díjszabások megjelenése napjával az ugyanezen forgalom számára 1891. évi május
 hó 1-től érvényes 2. füzet, az 1895. évi január hó 1-től érvényes III. füzet és az 1893. évi nov.
 hó 1-től érvényes IV. füzet összes pótlékai al egyfitt hatályon kívül helyeztetnek.
 Az új díjszabások az eddig érvényes díjszabásokkal szemben megváltozott és pedig részben
 felemelt, részben lecsökkent díjteleket tartalmaznak. A III. és IV. füzetben foglalt kivételes díj-
 szabások közül a 21. számú (szófia stb.) és 22. sz. (horgony stb.) kivételes díjszabások, tekintettel
 az azokba tartozó cikkeknek az áruszállítás útján történt mérésükre elmaradtak, a 23. számú
 kivételes díjszabás helyébe pedig, mely csupán rekeszes kocsiiban szállítandó gyorsárakra érvé-
 nyes, a 21. számú kivételes díjszabás lép, mely gyorsvonatokkal, (konventus vonattal) szállítandó
 gyorsárakra tá talmaz díjteleket.
 A díjszabás II. rész 2. füzetében új kivételes díjszabás gyanánt felvételre a keményítő, ke-
 ményítő-liszt, szőlőcukor és szörp szállítására érvényes 30. sz. kivételes díjszabás.
 A fent jelölt díjszabásokkal egyidejűleg a uvozott forgalomban a szavatolási feltételeket is
 lényegesen módosított új üzletszabályzat lép életbe, mely állal az 1891. évi május hó 1-től érvényes
 üzletszabályzat pótlékával együtt hatályon kívül helyeztetik.
 Az új díjszabások a részos vasutak igazgatóságainál példányonként a következő árakon
 kaphatók: I. rész 3 koronáért, a díjszabás II. rész 1. füzet 2 koronáért, a díjszabás II.
 rész 2. füzet pedig 2-20 koronáért. Az új üzletszabályzat példányai ugyancsak a részos pályáknál
 példányonként 2 koronáért megszerezhetőek.
 Budapest, 1897. november hó 10-én.
 A magy. kir. államvasutak igazgatósága, egyttal a
 többi részos vasutak nevében is.
 (Utányomás nem díjazatik.)

Kukoricza-morzsolók
 kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel,
 szelelővel és szelelő nélkül, Gabona-rosták, Konkoly-
 válogók (trierók); kézi kezelésre való Széna- és szalma-
 sajtók fekvően vagy kocsira szerelve, Takarmány-
 füllesztők, Szállítható takarék-fűző-üstök takarmány
 stb. részosze zemáncz bevonattal vagy anélkül, szállí-
 tókészülékkel vagy anélkül. Szecskavágók, Répa- és
 burgonyavágók, Darálók, „Agricola“ sor-estőgépek
 (tolókerék szerkezettel) mindennemű vetemény
 számára, váltókerékkel nélkül. Egy- és több sorú
 ekék jótállás mellett elismert legjobb szerkezettel
 készűnek.

MAYFARTH Ph. és Társa
 cs. és kir. kiz. szab. gazdasági gépgyárában
BÉCS, III., Taborstrasse 76. sz
 Árjegyzékek ingyen. — Képviselek felvételre.

GÉPOLAJAT,
 u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű
 savtalanított repceolajat- elsőrendű ásvány-
 olajat stb.
Kocsikenőcsöt, Petroleumot
 zsákokat, takaró- és szekérponyvákat,
 kátrányfestékeket, fedőllakot.

Szalonnát
Fertőtlenítő szereket,
 u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb.
 rézgálicz karbololeumot, keserűsöt csudasót stb.
MŰTRÁGYÁT.
 Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés
 mellett vásárolk: gazdasági és erdei vetőmagvakat,
 mely czélra mintázott ajánlatot kérek.
 Szállit: 20

Luczernát, lóherét,
fűmagvakat,
 minden czélra és minden egyéb gazdasági cikket és
 Vetőmagot a legjutányosabb áron és garan-
 tált jó minőségben.
**Olasz szaponáriát tiszta vastag gyöke-
 rekből örölve.**

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN,
 V. ker., Akadémia-utca 10. sz.
 Telefon. Sürgőnyczim: „CERES“ Budapest. Telefon.
 Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 52. szám.

Előre bocsátva, hogy **Sack Rudolf** világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

Ajánlom közkedveltségű **egyetemes és többvasú ekéimen** kívül sík és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas **sorba- és szórva vető-gépeimet**

szecskavágó-, répavágó gépeimet.

Kézi, járgány- és gőzhajtásra

Járgányaimat, a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmánypároló** készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket. Mindenről kimerítő **árjegyzék** és készleges **felvilágosítások.**

„ADRIA“ m. kir. tengerhajózási részvény-társaság.
 Vezérigynöksége: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**
 1897. december havában a következő gőzösök fognak közlekedni:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1897. december
Fiume	Liverpool	Flaminian	1-10
"	Hull, Newcastle o/T	Bassano	1-10
"	London	Sultana	1-10
"	Tanger 1) Pernambuco,	Deák	10
"	Bahia, Rio de Janeiro, Santos	Samaria (C. L.)	5-15
"	Liverpool	Zrínyi	10-20
"	Rouen	Széchényi	15-25
"	Gibraltar 1) London	Algierian	15-25
"	Liverpool	Dunkerque	15-25
"	Dunkerque	Ruen	15-25
"	Ruen	Barcelona 2)	25
"	Barcelona 2)	Rotterdam, Antwerpen	Szt. István
"	Rotterdam, Antwerpen	Bordeaux	21-31
"	Bordeaux	Algier 1) Glasgow	Jókai
"	Algier 1) Glasgow	Liverpool	Nagy Lajos
"	Liverpool	Hamburg	Saragossa (C. L.)
"	Hamburg	London	Lusitania
"	London	Hull, Newcastle v/T	Austria
"	Hull, Newcastle v/T		21-31
Liverpool	Trieszt-Fiume	Alsatian	1-10
Hull, Newcastle o/T	"	Finnland	1-10
Rouen	"	Zichy	5-15
Bordeaux	"	Szt. László	5-15
Liverpool	Fiume-Trieszt	Pavia (C. L.)	10-20
London	Trieszt-Fiume	Mattekovits	10-20
Glasgow	"	Báthori	10-20
Rio de Janeiro, Santos	"	Kálmán király	10-20
Rotterdam Antwerpen	"	Petőfi	15-25
Liverpool	"	Lesbian	15-25
Hull, Newcastle o/T	"	Calypso	15-25
Glasgow	"	Baross	21-31
Rouen	"	Stefánia	21-31
London	"	Wm. Bailey	21-31
Liverpool	Fiume-Trieszt	Tarifa (C. L.)	21-31

1) Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Tanger, Algir vagy Gibraltar kikötőbe elegendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot a kikötőket nem érinteni.
 2) A gőzös Barcelonán kívül még egy földközi tengeri kikötőt fog érinteni, esélyeg Codiox.
 Átrakodási szolgálat közvetlen hajóraklevelekkel a felsorolt kikötőkből az összes földközi és indiai kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai, és japáni vonalaira.
 Középtengeri szolgálat. Fiume-Malta-Szicília-Marseille-i vonal. December 2-án „Rákóczy”, 9-én „Mátyás Király”, 16-án „Andrássy”, 23-án „Tisza” és 30-án „Rákóczy” gőzös indul Fiuméből Marseillebe és december 3-án „Andrássy”, 10-én „Tisza”, 17-én „Rákóczy”, 24-én „Mátyás Király” és 31-én „Andrássy” gőzös indul Marselleből-Fiuméba.
 Tyrreniai vonal az első oszt. gyorsgőzös „Buda” minden vasárnap délelőtt indul Marselleből Genuába, minden hétfőn este 8 órakor Genuából Nápolyba, minden szerdán délután 4 órakor Nápolyból egyenesen Marsellebe.

PICHLER KATONAI-FŐÁLLATORVOS

ÁLLATGYÓGYSZEREI.

Vorarlbergi orrhurut-por megakadályozza és gyógyítja az orrhurutot, (gégesorvadást, egyszerű katharrust), fergéket minden gége és mirigybántalmat, 1 doboz 60 krajczár.

Kólíka és felfuvódás elleni balzsam a szarvasmarhánál kólíka és felfuvódás ellen gyorsan és biztosan hat, 1 kis palackkal 1 frt 20 kr.

Olvasztó szappan, mindennemű kúteg és külső baj ellen, nélkülözhetetlen állatorvosok és lótulajdonosoknak, 1 drb 1 frt 20 kr.

Amerikai farmer-fluid 1 üvegsével 60 kr. **Seb-balzsam** 1 üvegsével 1 frt.

Nagybani eladás **Ludvig Ertl** vegyész és drogistánál **Dornbirn** Vorarlberg Oesterreich.
 Raktár: **BUDAPESTEN, Török József** gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. szám.

Fairbanks mérlegek

a legtekélyesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosélyos fémmérőkarokkal bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük miatt fogva ugy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetűknél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánljuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű **tizedes** mérlegek áránál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltnak. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrássy-ut 14. címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYÁR részvény-társaság,
 BUDAPEST, Andrássy-ut 14. Gyár: Külső Váci-ut 156.

Eladó

30 darab fiatal, 5-6 éves tarka hizott ökör,

melyek f. évi december hó második felében vevőnek átadhatók.

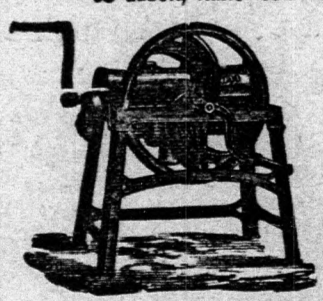
Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

A m. kir. közalapítványi bérgazdaság

Mária-Család, 4746
 u. p. Nagy-Lóth, Bars megye.

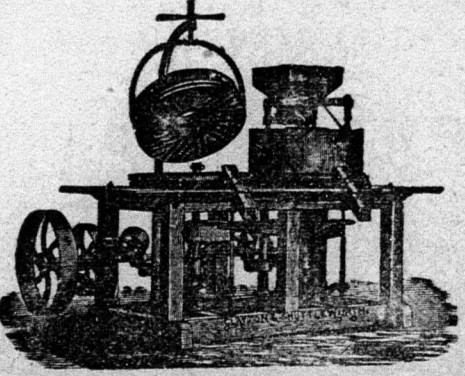
Takarmány-készítő kamrák

teljesen berendezve: szecskavágók, répavágók és zúzó, kukorica-morzsolók.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

mezőgazdasági gépgyárosok

Daráló- és őrlő-malmok

kitűnő eredeti angol daráló-gépek, fűllesztők, gazdasági és trágya-é-szivattyúk a legjobb kiállításban.

Főraktára: Budapest, VI. kerület, Váci-körút 63. szám.

Kimerítő képes árjegyzékek és tervek kérésre ingyen és bérmentve.

Bármiféle gőzcéplőkészletnél alkalmazható.

Hofherr és Schrantz Budapest, VI., Váci-körút 57. szám.

Több mint 250 darab működésben

Ajánlják legújabb szerkezetű **lóheredőrszövő-gépüket** a lóhere lecsépelése, kidörzsölése és tisztítására egy művelet alatt || **Árjegyzékek bérmentve és ingyen.**

Magy. kir. államvasutak. 28767/III. szám.

Üzletvezetőség Zágráb.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak „Körös” pályaudvarán levő vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik.

A bérlet 1898 évi április hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számítandó 3 éven át, vagyis 1901 évi március hó 31-ig.

Ezen vendéglő bérlettel jár az az I.-II. és III. oszt. vá ó étkező helyiségeken kívül a vendéglő részér a felvételi épület földszintjén egy konyhából, egy kamarából, egy árnyékszékéből és az első emeleten egy szobából, egy konyhából és egy árnyékszékéből álló lakás.

Mindazok, kik ezen vendéglő üzletét bérbe venni óhajtják, felhívattak, hogy ez iránt zárt ajánlatokat okmányokkal felszerelve és 100, azaz száz forint bánatpénzre, vagy készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban történt letétmennyezéséről szóló pénztári elismervény mellékletével „a magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez címelve”, legkésőbb 1897. évi január 15-én délut. 12 óráig nyújtsák be.

A bánatpénz a magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetőségénél vagy személyesen, vagy posta útján, de minden esetre az ajánlatról elkülönítve helyezendő letétbe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlat zárt borítékjára szembetűnő módon irandó: Ajánlat a körösi pályavendéglő bérletére.

Bánatpénz nélkül vagy a fentebb megállapított benyújtási határidő után beérkező ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

A magyar királyi államvasutak fenntartják maguknak a jogot a pályázók közül szabadon választani.

A bérletnek további feltételeiről a zágrábi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztálya valamint körös állomás főnöke nyújt kívánatra felvilágosítást.

Zágráb, 1897. évi október hóban.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Az üzletvezetőség.

Legszebb Karácsonyi és Ujévi ajándék gyermekek számára

„Püfkösdí Rózsák”

verskötet

Pósa Lajostól.

A gyermekvilág kedvencz írójának ezen legújabb verseskönyve tele van szebbnél-szebb képekkel, rajzokkal és pompás színnyomatu borítékban jelent meg.

Ennél a könyvnel kedvesebb, szebb ajándékot nem hozhat a Jézuska a gyermekeknek.

Bolti ára diszes borítékba kötve 2 frt.

Jelenleg azonban **1 forint kedvezményes áron kapható.** (Portómentesen megküldve 1 frt 10 kr.)

Megrendelhető a KÖZTELEK kiadóhivatalában: **Budapest, Üllői-ut 25.**

Pályázat.

A sárosvármegyei gazdasági egyesület, a megüresedett **titkári állásra pályázatot hirdet.**

Kivántatik, hogy a pályázó magyar honpolgár és gazdasági fel-sőbb tanintézetet sikerrel végzett legyen. — Javadalmazás egyelőre 800 frt. — Ha a pályázó kereskedői ismeretekkel bír, előnyben részesül, s ha a gazd. egyes. által alapított „Értékesítési és fogyasztási szövetkezet” vezetésére alkalmasnak bizonyul, javadalma további 400 forint s a nyereség megállapítandó százalék részletével javítottatik.

Felhívattak pályázók, hogy kérvényeiket a bizonyítványok másolataival f. évi december hó 1-ig alólirotthoz küldjék be.

Piller-Peklén, 1897. novemb. 8-án (u. p. Sáros Szt.-Imre).

Piller Kálmán

gazd. egyes. elnök.

4698

Magyar kir. államvasutak. 153,308 A. IV. sz.

Hirdetmény.

Ostendéi express-vonat közlekedési napjának módosítása.

A Konstantinápolyból jelenleg minden pénteken induló hajó, mely Constanza az Ostendéi express-vonattal csatlakozásban áll, f. é. november hó 20-ától kezdve j. é. május 1-ig egy nappal későbbben, vagyis minden szombaton fog indulni, ennek folytán a m. kir. államvasutak orsovai-Budapest-márcshegyi vonalán a szombat levő 706/110 sz. express-vonat is egy nappal későbbben, illetve Orsováról szombat helyett vasárnap, Budapest nyugoti pályaudvarról pedig vasárnap helyett minden k. t. t. Bős, illetve Ostendé felé fog indulni.

Az említett vonat menetrendje azonban változatlan marad.

Budapest, 1897. november hó 6-án.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Amerikai szabadalmazott forrasztás nélküli **acél ÖKÖRLÁNCZOK**

A forrasztott lánczokhoz képest kétszer oly nagy ellenállás a töréssel szemben.

Erős, könnyű és olcsóbb minden egyéb láncznál.

Bizonyítványok és árjegyzékek ingyen.

GOEPPINGER & Co.

Acélmű, Weissenfels Felső-Krajuában.

Kapható minden nagyobb vaskereskedésben.

Budapesti képviselő: **HOFFMANN S. VI., Lendvay-utca 25.**

EGERESI MÜTRÁGYA-GYÁR

KRAMER J.

Ajánlja kellően száraz és könnyen szórható műtrágyáit, nevezetesen **Csontliszt-Superphosphátot**, Párelt Csontlisztet, Trágyagypszet stb. a legjutányosabb árakban. Felvilágosításokkal, árszabással és ismértelítő füzetekkel készséggel szolgál a központi irodában.

BUDAPEST, V. kerület, Dorottya-utca 9-dik szám.

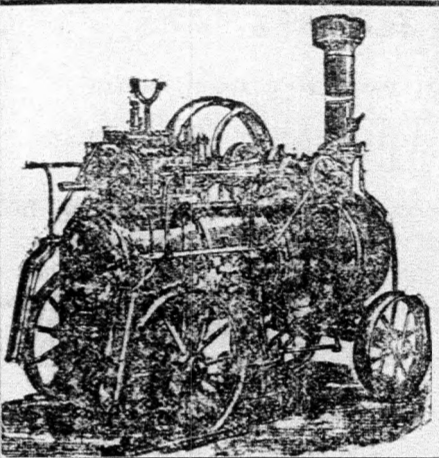
KOTZÓ PÁL

V. ker., Lipót-körut 18. szám.

A t. cz. vevőközönségnek szíves tudomására hozza, hogy nagyobb kényelműre irodáját

V. ker., Lipót-körut 18. sz.

(Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar s Margithid közelébe)

helyezte át. Fenttartotta azonban a VIII. kerület Szentkirályi-utca 49. sz. a. műhelyt és az V. ker., Lipót-körut 8-10. sz. alatti raktárhelyiségeit.

A közönségnek további pártfogását kérve, ajánlja Garrett legújabb szerkezetű compound gőzmozgonyait, félstabil és stabil alakban, a melyek 40% tüzelőanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozgonyokat és gőzcséplőket, négy-szer fordítható acél dobosokkal, toldást nem igénylő szalmarázókkal és nagy színelülettel, minden nagyságban.

Minden fajta lovas eséplőkészülékeket, arató- és vetőgépeket, szecsakavágókat, repavágókat és minden más gazdasági gépeket. 4737

67061/97. számhoz.

Bérleti hirdetmény.

A magyar tanulmányi alap mislyei uradalmához tartozó és Abauj-Torna vármegye Alsó-Mislye községének határában fekvő **875** ^{1129/1600} hold kiterjedésű mivelési ágaira nézve a bérleti feltételekben részletezett „alsó-mislyei uradalmi földbirtok a rajta levő gazdasági épületekkel együtt“ az alulírott ministerium IX. ügyosztályában

1898. évi január hó 12-én

tartandó zárt ajánlatu verseny utján 1898. évi október hó 1-től kezdődő 25 évre

haszonbérbe fog adatni.

A 900 frt bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok a fent jelzett nap délelőtti 10 órájáig a ministerium segédhivatali igazgatóságánál nyújtandók be.

A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a ministerium segédhivatali igazgatóságánál és a közalapítványi ispánságnál Sajóladon tekinthetők meg.

Budapesten, 1897. évi november 9-én. 4731

A vallás és közoktatásügyi m. kir. Ministeriumtól.

Mindennemű tornaszereket
és legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,

ajánl a
BLEIER és WEISZ,

kötélgyári cég Budapest.

Raktár és iroda: **KAROLY-KÖRUT 7. SZÁM.**

Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**

Ajánlásra méltó tárgyak: **torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörölők, ruhaszáritó kötélek.**

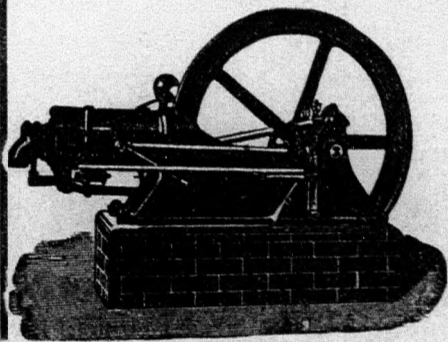

halhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: **istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-köcz** stb. a legjutányosabb eredeti gyári árakon.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

Torontáli helyi érdekű vasutak
gépgyári osztálya
Nagy-Becskerek.

KÜLÖNLEGES GYÁRTMÁNYOK:
Gáz-, petroleum-, benzín-motorok és benzín-locomobilek.

Modern berendezésű vas- és fémöntőde

A gépészeti szakmába vágó mindennemű javítások szakszerű és jutányos kivitele.

Főképviseletek **BUDAPEST, V., Kálmán-utca 16.**
és raktárak: **KOLOZSVÁR, Szentlélek-utca 4. sz.**
a hol motoraink üzemben is megtekinthetők.

Magy. kir. államvasutak.
142165/97. szám.

Hirdetmény.

Nyugot-magyar-osztrák vasuti kötélekben 1897. november hó 1-én IV. rész. 1. füzet című alatti új díjszabási füzet lép életbe, mely Bécsbe és St. Marxba rendelt szarvasmarha, sertések, juhok, kecskék és aprómarha szállítására közvetlen díjtételeket tartalmaz. Ezen új díjszabás által az 1898. évi augusztus 1. óta érvényes hasonló című díjszabási füzet I-III. számú pótlékával együtt hatályon kívül helyezetik.

Az új díjszabási füzet a kötéleki vasutaknál megszereshető.

Budapesten, 1897. október hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a résztes vasutak nevében is.

4750

Hirdetmény.

Szilágymegyében, Tasnádon, az érmelléki járásban, a tasnádi vasuti állomástól egy negyed órányira, közvetlen a **Nagy-Károly-tasnádi állami műút mentén,** Nagy-Károlytól másfél órányira fekvő

893 kat. hold szántó, 213 kat. hold kaszáló és 12 holdnyi major udvar,

egy tagban, a szükséges és jókarban levő gazdasági épületekkel ellátva **1898. évi január 1-től**

6. esetleg 9 évre haszonbérbe kiadó, esetleg eladó.

A birtokon nagyobb összegű törlesztéses kölcsön van bekebelezve. Bővebb felvilágosítást ad

a „Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank részvénytársaság.”

„PAUCKSCH“ Landsberg a.w. Berlin

BUDAPEST.

Gyártelep: KÖBÁNYA.
Városi iroda: Muzeum-körut 35.

Gazdasági ipartelepeket berendező gyári részvénytársaság

FŐOSZTÁLYOK:

A) Szeszgyárak, B) Sörfőzdék, C) Malátagyárak, D) Keményítőgyárak.

Fuchs Hermann

tejgazdasági edények gyára 4700

BUDAPEST,

VI. Szondy-utca 35. sz.

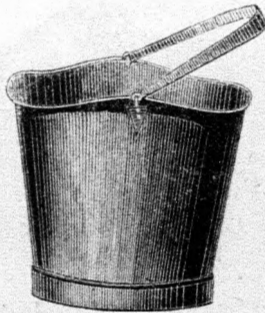

Edény gyártmányaim úgy minőségben, mint ár tekintetében általános elismerésben részesülnek.

Rendes vevőim közül felsorolom:

a „Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezetet“, a „Gazdak Budapesti Tejgyesületét“ ugyszintén az aradi, pécsi, stb. tejcsarnokokat és számos nagy hazai gazdaságot.

Referenciákkal szívesen szolgálok.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

„KÖZTELEK“

Köz- és mezőgazdasági lap
kiadóhivatala.

Budapest, 1897. nov. 27.

T. Cz.

A karácsonyi ünnepek alkalmából lapunkból mint mint minden évben, úgy ez évben is

26,000 példány mutatványszámot

küldünk szét, igen kedvező alkalom nyílik tehát, hogy a gazdaközönség szükségletét és eladó tárgyait lapunk útján gazdatársai tudomására juttassa.

A hirdetés okvetlen eredményes: tenyész-állatok, lovak, ökrök és egyéb haszonállatok, használt gépek és eszközök, hordók, takarmány-készletek, vetőmagvak, kerti termények, szőlő-vessző, bármiféle cikk vagy eszköz eladása és vételénél. Földbirtokok el- és bérbeadása, vétele minden közvetítési díj nélkül eszközölhető a „KÖZTELEK“ hirdetéseiével.

Felhívjuk tehát a t. gazdaközönséget, hogy az üzleti előnyt, amelyet lapunk karácsonyi számának olcsó hirdetési rovata nyújt, használja fel saját előnyére s ahol lehet, kiemelje meg a mindig méregdrága közvetítést.

A hirdetési árakra vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál a kiadóhivatal.

Hazafias tisztelettel

„KÖZTELEK.,
KIADÓHIVATALA
Budapest, Üllői-ut 25. sz.

Magyar királyi államvasutak.
35949/97. szám.

Budapest-jobbparti üzletvezetőség.

Anyagszállítási pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége 1898. évben felmerülő kocsik berendezési alkalmi szükségleteinek fedezésére, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az anyagok részletes kimutatása, mely egyszerszint ajánlati mintául is használható, az üzletvezetőség anyag beszerzési osztályánál (l. d.) Budapest, Külső-Kerepesi ut 2-ik házesportjában kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek. — Az ajánlat 50 kros bíjeggel ellátva bepecsételve a biztosíték-ajánlat a 35949/97. számhoz felirattal megjelölve legkésőbb 1897. évi december 7-én déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyag beszerzési osztályához betervezendő.

Budapestben, 1897. november hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részv.-társ.

ajánlja losonczyi gyárából, keltűnő minőségű

faecál

trágyáit

feltárt faecáliák, faecál-superphosphát, tőzegphosphorsav stb. stb.

Részletes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgál

az igazgatóság

3138

Budapest, VI., Andrásy-út 30. szám, II. emelet 8. ajtó.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim kültetésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETESEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetései vétettek fel a kedvezményes rovóban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Kérjük
mindazokat, kik valamely jellegű hirdetésre ajánlatukat kiadónkhoz küldik, feljeligés hirdetés címét nem közölhetjük, hogy azokhoz eredeti okiratokat ne csatoljanak, mert azokért semmi felelősséget nem vállalunk. Az ajánlatok megfelelő levélbélyeggel látandók el, mert a kiadónkat azt saját költségén nem továbbítja.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Bérlőtárs
kerestetik egy dunántúli uradalmi 1000 holdas bér gazdaságba. A bérlét szerződés szerinti tartama kilencz év. A bérlési gazdaság teljesen instruálva van, ami a jelenlegi bérlő tulajdonát képezi. A bérletiért 15-20.000 frt befektetés kívánatnak. Komoly ajánlattevők legelőször személyesen értekezhetnek, amíg az értekezést és minden egyéb tudnivalót a jelenlegi bérlő szívesen közöl. Czim a kiadókiváltalban. 4701

Önálló

kezelőbiztosi kerestetik özv. gr. Zichy Rezsóné abaujmezei uradalma számára. Megkiváltatik teljes theoretikus képzettség és több évi erdıművelés működés tehetség és szarvas-machanevelés önálló vezetőségben. Kellőleg felszerelt, de csak másolatokkal ellátott kérvények ezen jövő április 1-én elfogalandó állásra mielőbb beküldendők gróf Zichy Andornak, Upor, Zempléni megye cím alatt. 4705

Gazdasági intéző

kerestetik nagyobb uradalom részére ki kintőni sz. errel gazd. akadémiát végzett, önálló több éven át nagy gazdaságot kezel és kintőni bizonyítványokkal bír. Évi fizet. 8.1000 frt, 2. társaság, lakás, fűtés, világítás. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal a lap kiadónkhoz, Szeged és erély jelleg alatt nyújthatók be. 4690

Gazdasági intéző

kerestetik egy 1400 holdból álló bérlét önálló vezetésére, a ki gazdasági intézetet végzett, vagy pedig gazdaságot hosszú ideig kezel, növény, középkeres, megbízható legyen. — Fizetés megállapítás szerint. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal együtt címzetre küldendők. Gyapay Dénes, Gyarmat, (Győr megye). 4735

Szólókezelő

kerestetik más nagy birtok szőlőtelepre, mely már 10 év óta van, szükséges, hogy a szőlő önálló a több éven át nagyobb telepet kezel, erőt kintőni bizonyítványokkal bír, nemkülönben felsőbb szőlő tanfolyamot jó sikerrel végzett. Évi fizetés 550 forint, lakás, tüzelő, világítás. Bizonyítvány-másolatok a lap kiadónkhoz, „S” jelleg alatt küldendők. 4729

Rendelkező

főtisztnek újravá tőrt pondu bérlésre kerestetik oly tehéncs, erélyes körültekintő tulajdonsággal, — kellő elméleti gyakorlati képzettséggel bíró, gazdasági, aki a tulajdonos intenciói nyomán egy nagyobb területi gazdaságot bellenjelen kezeli tud. Szegedről újravá már alkalmazottak előnyben részesülnek. Alapfizetés évi 600 forint készpénz, termény, jóságátadás és egyéb természetbeli illetékek. Csak is kipróbált erők ajánkoznak és részletes eddigi működésükről igazoló okmány-másolatokkal felszerelt ajánlatok, melyek vissza nem küldetnek, intzendők: Margulit Gyula földbirtokoshoz, Utas pusztára, u. p. Ajnáskő. — Ugyanott kulcsári teendők és számadások vezetésére képes növény fiatal ember alkalmazást talál. 4749

Gépszakmócsot,

kinek saját szerzemény van, keres egész óvre az ittvarnoki gazdaság. u. p. Béga-Szt-György. 4755

Gazdasági

irnok kerestetik méltóságos Némethyvári Gróf Bathányi Tivadar úr adácsi uradalmába (Heves-megye) 1898. január 1-én való belépésre; fizetés évi 300 frt, lakás, élemezés és fűtés. Pályázatának gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézetet végzetten (földművelés iskolá kiván záva) Fényképpel és bizonyítvány másolatokkal felszerelt folyamodványok december hó 10-ig Bagáry Kálmán gazdasági címére Adóss, küldendők. 4748

Gazdasági

ellenőr kerestetik, ki felsőbb gazd. tanintézetet és szőlő tanfolyamot is kintőni sikerrel végzett, szőlő kezelésben gyakorlati jártassággal bír. Évi fizetés 350 frt, élemezés, lakás, fűtés, világítás. Bizonyítvány-másolatok „S.4730” jelleg alatt a lap kiadónkhoz küldendők. 4730

Egy

— a gazdasági tanintézetet végzett — fiatal ember Burger Sándor perényi bér gazdaságban gyakorolnának felvétetik. — Magyar nyelven írt ajánlatok Burger Sándor, Perény, u. p. Hidas-Németh cím alatt az igények kintőntés se mellett — intzendők. 4736

Irnoki állás.

A mindzsent-igóvíti hitbizományi uradalomban két irnoki állás jött úresedésbe. Pályázókól megkivántatik felsőbb gazdasági intézeti végzettség, a magyar s német nyelven egy szó, mint írásbeli tökéletes jártasság. Fizetés évi 200 frt s teljes ellátás; állásbani véglegesítés há om évi szolgálat után. Kellőleg felszerelt, de csak másolatokkal ellátott kérvények, az 1898. év január hó 1-én elfogalandó állásra mielőbb beküldendők. Uradalmi Főintézőségnek, u. p. Csongrád-Sándorfalvára. 4702

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdatiszt,
iszr. nos, 30 éves, ki a gazdaság összes ágában teljesen jártas s működéséről kintőni bizonyítványokkal rendelkezik. 4 év óta mint kezelőtiszt működik, állást keres szerény feltételek mellett. Az állást bármikor elfoglalhatja. Czimre meg tudatás a kiadónkhoz. 4590/a

Debreczeni

földművelés iskolát jeles eredménnyel ezt megelőzőleg 4 gymnasiumot végzett 28 éves egyén, a gazdaság minden ágában jártas. 10 évi gyakorlatból jó bizonyítványai vannak, azonban még kintőni belépésre gazdasági alkalmazást keres. Szives megkeresések „Gyakorlati” jelleg alatt a kiadónkhoz küldendők. 4735

Okleveles

gazdász, 32 éves, növény, beszélt 3 nyelvet, mint önálló tiszt egy ezer holdas uradalom vezetésével volt megbízva, az uradalomban családi viszonyok miatt változás történt egy vagy 30.000 holdas erdei uradalomba mint főtiszt lett áthelyezve, miután ez nem lévén szakmája, állását változtatni óhajta. Megkeresést X. Y. címen a kiadónkhoz küldendők. 4722

Ispáni

vagy ehhez hasonló állást keres földművelés-iskolát jeles sikerrel végzett, jelenleg egy ezer holdas birtokon mint ispan működő, a gazdaság minden ágában, a hizlásban, a gyümölcstermesztésben, szőlészeten, az adás-vezetésben teljesen jártas egyén, kinek vallása r. kat., nos, gyermektelen, helyét ismeretelének bővítésé végett változtatja. Állását bármikor elfoglalhatja. Szives megkeresések K. L. jelleg alatt a kiadónkhoz küldendők. 4738

Megbízható,

becsületes, gyakorlatilag képzett, szerény igényű, keresztény, növény gazdatiszt, ispani állást keres. Czim a kiadónkhoz. 4770

Debreczeni

magyar kir. földművelés-iskolát végzett, két évi gyakorlattal bíró növény, róm. kath. fiatal ember alkalmazást keres, állást bármikor elfoglalhatja. Czim a kiadónkhoz. 4733

Gazdatiszt,

30 éves, növény, 9 évi praxissal bír a gazdaság összes ágában és az irrodai teendőkben tökéletesen képzett, magyar és román nyelvet bírja, melyeket kintőni bizonyítványokkal tud igazolni, kezelőtiszt vagy ispani alkalmazást keres, Czim a kiadónkhoz. „P. j.” alatt a kiadónkhoz. 4773

Kisebb

gazdaság önálló vezetésére ajánkozik 8 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt oly magyar urhoz, hol szorgalma és józan élete által a „P. j.” azt, hogy feltehetően alkalmazható. Szives megkeresések „K. Gy.” jel alatt a kiadónkhoz küldendők. 4740

Felső

tanintézetet végzett, családos, 16 évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágában képzett gazdatiszt esetleg 1000 frt biztosítékkal — kezelőtiszt alkalmazást keres. Czim a kiadónkhoz. 4742

31 éves

róm. kat. nos egyén, ki kintőni bizonyítványokkal rendelkezik és 14 év óta a gazdasági pályán működik, szerény ispani állást keres 1898. január hó 1-én. A szives megkeresés folytatás szolgálatos bemutatás kintőntatik, azt kész azonnal teljesíteni. Czim a kiadónkhoz. 4757

Földművelés

iskolát végzett, reális, növény egyén, hét éves praxissal, conventuális állást is elfogad. Czim a kiadónkhoz. 4744

Gazdatiszt,

nos. 43 éves, keresztény, 25 évi gyakorlattal, autóképesség, állást keres, mint csakis a törvényes felmondási idő elteltevel foglalkozni el, mivel jelenleg alkalmazva van. Czim a kiadónkhoz. 4768

31 éves,

ref. vallású egyén, ki a sárvári ref. földművelés-iskolát végzett, 1500 holdas gazdaságban mint ispan működik. Szives megkereséseket a lap kiadónkhoz küldendők. 4764

Ispáni

állást keres 12 évi gyakorlattal, földművelés-iskolát végzett, jó családból származott, teljesen megbízható, józan tevékeny, gyermektelen, nos egyén. Jelenleg 1500 holdas gazdaságban mint ispan működik. Szives megkereséseket a lap kiadónkhoz küldendők. 4763

Növény

uradalmi asztalos és méhésztanár elcséjére állást keres, ki Magyarország leghíresebb méhésztanárát 7 évig kezelte, esetleg ha a méhésztanár nem volna nagy, hajlandó volna a kertészkedés vagy szőlészeten segédkezni. Czim Hábner József, Inaeres-Kakucs, Pest megye. 4771

Önálló

állást keres egy segéd gazdaságot, 26 éves, római katolikus, növény, katonamentes, ki Csehországban felsőbb gazdasági-tanintézetet kintőni erdıművelés végzett, 6 évi gyakorlattal bír, 4 év óta egy külföldi nagybirtoknál magyarországi nagybirtokon van alkalmazásban, gazdálkodás minden ágában, nagy tejjárást, marha hizlálásban, eszükorrépa, szőlő, gyümölcstermesztésben teljesen jártas, gazdasági számfejtés, kettős számvitelben ismeretben nagy jártassággal bír és kintőni bizonyítványokkal rendelkezik. Czim a kiadónkhoz. 4769

ÁLLATOK.

Eladó
66 darab 4 és 5 évet töltött erdélyi tinó, értekezhetni Schwarz Lázár gazdatiszt, Szt. Mihálytelek, u. p. Magyar-Nádas. 4761

Igen szép, válogatott vöröstartka simmenthali jellegű 1-2, (3) éves 4689

növendék ökor és üsző borjakat megvételre ajánlanak

KLEIN ÉS SPITZER

Kis-Czelli kereskedők.
Megrendelések egyrészt szerint bármikor is elfogadhatók.

Eladó

a nagymihályi uradalomban 400 drb. 2¹/₂ éves üsző és 34 kisorsolt kos. — Továbbá 30 hordó asztali és 10 hordó csemegebor. Tudakozódások az igazgatóságához int zendők. 4767

VEGYESEK.

Szőlővessző eladás.
Csányi Ágoston immunis miniszőlőtelepén 400.000 drb. különféle csemege- s borfaja, sima és gyökerező szőlővessző jutányos áron eladó. Kivánatra árjegyzéket küld a szőlőtelep kezelője, u. p. Csányi, Heves-megye. Az összes kizsoltó reflectáló rendkívül árkedvezményben részesül. 4528

Tejtétel.

január 1-től nagyobb mennyiségű tej évi szerződéssel kerestetik. Ajánlatok „Rögön” jelleg alatt a lap kiadónkhoz küldendők. 4739

Czirok szalma seprőnek

alkalmas kerestetik

megvételre. Ajánlatok a kiadónkhoz küldendők. 4520a

Baltaczimmag

kisebb-nagyobb mennyiségben, legmagasabb áron megvételre kerestetik. Ajánlatok „E. K.” jelleg alatt a kiadónkhoz küldendők. 4765

Birtokeladás!

950 hold, melyből 650 hold szőlő, 30 h. rét, 100 legelő, a többi értékes erdő, lakház és elegáns gazd. épületekkel kellően ellátva, minden a legjobb karban, kintőni bazar-melől földdel, közel vasúthoz eladó, 5% biztos jövedelem kezelhető. Közelebbi komoly vevőknek „O. B.” jel alatt a lap kiadónkhoz küldendők. 4721/d

Délmagyarországi

nagyobb városban lakó 5000 m. m. elsőrendű réti szénáruanyagú áron eladó. Czim a kiadónkhoz. 4768

Keskenyvágyú

mozdonnyok különféle erősségben eladhatók. Leveleket keskenyvágyú mozdonny címén a kiadónkhoz küldendők. 4772

Czirokseprő

s z a l m á t készpénzért vásárol **UNGAR MANÓ** Budapesten, Csömöri-ut 6.

GYÁRTMÁNYAIM

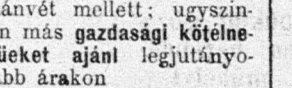
mint jók és olcsók ismeretesek. Remont, nikkel, 32 óráig járó 3 frt 60 kr., remont, ezüst, bélyegzet, arany-szegélyű 6 frt. Ebresztő arany-kerámioszegélyű 6 frt. 60 krtól. Regulatorok, díofa szekrényvel 4 frt 60 krtól. Árjegyzék 500 ábrával ingyen és bérmentve, meg nem felelő árú becsülettelik vagy a pénz visszavonatik. **E. G. KARECKER** zselőra gyár és szakmunkés irodát, az uradalmi tisztok egylo-tének szállítója. Drogom az Budapesten Nr. 537. 12 évi jótállás.

Szabadalmazott tíz évig is eltartó kévekötelek

4 1/2 m/m vastag, 150 c/m hosszú egy próba postacsomag 200 drb-al 1 frt 60 kr 1000 drbot 7 frtért Ugyanily portiókötelek

6 m/m vastag, 200 c/m hosszú, egy posta csomag 100 drb 1 frt 60 kr. 1000 darab 15 forintért szállít utánvét mellett; ugyszintén más gazdasági kötelelműeket ajánl legjutányosabb áron

Bellán Mátyás, Bács-Cséh. 4013

Hilg és melegszőre eiken ol-talmat csak az én világhírű katonatiszti löpökroecaim nyújtanak, melyek számtalan előkelő személyek, gazdák, földajdonosok, birtokkezelők és ezikszűz igazgatók által mint meleg tartós, elpusztíthatatlan, tehát mint a legjobb löpökroecok ismeretnek el. — A löpökroecok igen nagyok, élénk színű sávok és bojtokkal ellátva és mint melior ágyutakarók is használhatók. Ár: A minőségű 1 frt 60 kr. B. minőségű 2 frt. — Sárga szőrző flakerpökröcök 6 különböző sávval és rojttal teljes hosszúság és szélesség, 2 méter hosszúság, 1 1/2 méter méter széles, igen finom, darabja 3 frt 60 kr. — Széküldés jótállás mellett utánvét nélkül. — Meg nem felelő árúknál az összeg visszaadatik. — Egyedüli megrendelési hely **M. Rundbaun, Wien II., Grosse-Pfargasse 25.**

Az ezredéves orsz. kiállítás kitüntevé.

Varju és társa

cs. és kir. szab. hangszer-ipar Budapest, VIII., József-körút 20. sz.

Ajánlják saját gyártmányú mindenféle hangszereiket, javítások elfogadhatók, a legjutányosabb áron gyorsan s pontosan ez-kezőltetnek. Használt hangszerek becsülettelnek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

mezőgazdaságról és mezőrendőrségről

szóló 1894. évi XIII. törvényezékk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarországi el-látva, egy fűzetben. Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Gyökerező szőlőjuttányok

Bajor József

Államilag begyőzött szőlőjuttány telepeiről Ráczalmáson. 60000. sz. rendeletben megállapított szokványminőségnek megfelelő, felkészült Ripária portálison előállított I. oszt. gyökerező szőlőjuttányok ára ezenként f. év őszén 120 frt, 1898. év tavaszán 125 frt. Csomagolás és vasútra szállítás ezenként 1 frt. Őszi megrendelésnél összeg 10%-ka, tavaszi megrendelésnél pedig 25%-ka előlegképen befizendő. 4186

Ő csász. és kir. Fensége József főherceg és Ő királyi Fensége Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg udv szállítója

Dr. Lendl Adolf,

tanár 8040 praeparatoriuma és tanszerkészítő Intézete

BUDAPEST, II. Donáti-u. 7.

Legmagasabb és magas elismerések; aranyérmek, díszoklevél stb. stb. miniszteri ajánlások. 2036

Ajánkozik emlíőők és madarak termeszethő, művészeti és tartós kitömésére. Jutányos áruk.

Az állatok friss állapotban előleges praeparatio nélkül küldendők be.

Borjuvérhast,

kutyabetegsége, bartmükolerát, sertésvész, ugyszint az állatok mindennemű betegségeit a legvalóságosabban gyógyítják a thüringri labdaesok

Wallmann Erfurti kerületi állatorvos ur tudományos értekezés, ugyszint a használati utasítást ingyen és bérmentve küldi meg az egyedüli gyáros

CL. LAGEMAN

vegyszeri gyára Erfurt. Megrendelhető minden gyógyszer és állatorvos által dobozunkat 1 frt. 50 krtól. Pórtatár: Török József gyógyszerár Budapesten, VI., Király-u. 12.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 90-80 év közötti időre törlesztésben. Birtokos felmondhat bérmentes, pénzteljes nem mondhat fel. Csakely kamattal töké is törlesztetik. Lebonváltás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg és illetékmentes.

Sommi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a telekkönyvi kivonat, kataszterterít. Czim:

Ingatlan-és Jelzálog Forgalmi-Intézet.

Budapest, Váci-körút 39. Legnagyobb Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedüli, mely hatóságok és a legkényesebb földbirtokosoktól ajánlata van.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

Gőz-utimozdonyokat

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

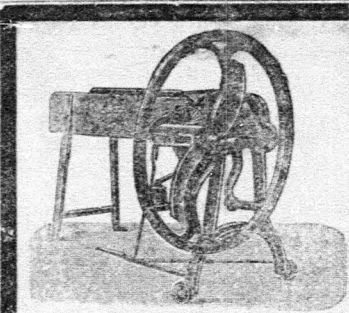
John Fowler & Co.

Telefon 92-50.

Budapest—Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalék-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasuton Budáról könnyen elérhető.

Szecskaavágók

járgány- és kézi hajtásra,

Répaavágók,

legújabb szabadalmazott

„RAPID” darológépek

Wentzki-féle szabad.

gyorstakarmány-füllesztők

nagy készletben.

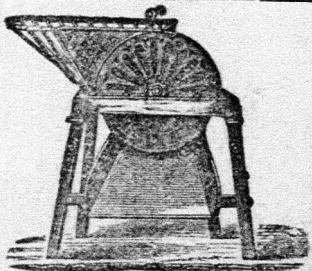
Friedlaender József

gépgyára,

Budapest, VIII., Külső Kerepesi-ut I.

Áz összes gazdasági gépek gyártása.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26.

Dúsan felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű cikkek közül:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos-, gömbölyű-, rács-, keret- és U-vas, gerenda stb. és abroncsvas, szeglet-, ablak,

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és összekötő darabok; légszesz- és vízvezeték, zetéki cső, sajtócső, kútszó, forraszó, furócső stb.

Öntött csövek, vízvezeték- és csatornázási célokra, valamint mindennemű **felszerelési tárgyak** viz-, légszesz- és gőzvezetékhez, mint: tolattyúk, mindenféle csapok, fémárak légszeszvilágításhoz stb. stb.

Szerszámok, különlegességek saját gyárából, mint: marók, dörzsárak, csavarmetszők, furók, csigafúró, csö-csavarmetsző, csővágó, csőszató stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

4070

ALFA-LAVAL

SEPARATOROK,

Pfanauser-féle tejhűtők,
Pfanauser-féle szállító kannák,
Pfanauser-féle előmelegítők,
Pfanauser-féle Pasteur-készülékek,
Pfanauser-féle próba-fejési mérlegek,

Pfanauser-féle tejtarisznyák,
Pfanauser-féle tejszivattyúk,

Pfanauser-féle tejelárusító állványok,

Pfanauser-féle gőzfejlesztők,
Pfanauser-féle tejpróbátok,
Pfanauser-féle vajkészítő gépek,
Pfanauser-féle gyuró gépek,
Pfanauser-féle sajtústók,
Minta-tenészteti berendezések.

Ismertető füzetek katalogussal az okszerű tejtértékesítésről, tejvizsgálatról, marhatajáról, sajt- és vaj készítésről. Költségvetéssel, tervekkel stb. szolgálunk.

„SEPARATOR” RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ezelött: PFANHAUSER ANTAL

3889

gépgyár és tehenészteti műszaki cikkek irodája

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 45. szám.

Wien, XVI., Gangelbauergasse 29.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

Sangerhauseni gépgyár Magyarországi gyártelepe

BUDAPEST, Külső váci-ut 1443. sz.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak,
Sörgyárak,
Malátagyárak,
Szeszgyárak

teljes berendezése és átalakítása.

Szaktekintély mezőgazdasági czukorgyárak és szesz-főzdek terén.

Szövetkezeti alapon több mint 100 mezőgazdasági czukorgyárat létesített.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

3613

Mezőgazdasági célokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénrel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk.

